

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

Ljubljana
9 decembra
1932

God. III. - Broj 49

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Sokolske zastave i nadbiskup zagrebački

Nadbiskup zagrebački g. dr. Ante Bauer našao je nedavno za shodno da izričito zabrani svome sveštenstvu osvećenje sokolskih zastava. Kada je u jednom konkretnom slučaju Sokolska župa Varaždin zatražila da od njega crkveni blagoslov zastave Sokolske čete Sv. Ilija Obreš, u svome pismu od 14. jula o. g. Njegova Preuzvišenost odbila je ovu smernu molbu najoštire sa obrazloženjem, da je Soko kraljevine Jugoslavije proglašio ideologiju Miroslava Tirša za svoju, a pošto pak »dr. Miroslav Tirš nije bio samo bezvjerac nego i bezbožac« to »blagosliviljati barjak društva sa ovakvom ideologijom znaciće bi u najmanju ruku prepričavati vjerski indiferentizam«. Ovo pismo donosi »Katolički list« br. 30. 31 od 14. avgusta 1932 godine kao načelnu odluku preuzvišenog g. Ordinarija znanja i ravnjanja radi župnicima i dušobrižnicima.

Moglo bi se doduše i ravnodušno i četečki preći i preko te izjave, jer svetloj uspomeni dr. Miroslava Tirša i nadasve jasnoj sokolskoj ideologiji nije potrebna nikakva naša naročita obrana, ali visoki položaj koji g. dr. Bauer zauzima u našoj katoličkoj crkvi i zabuna, koju bi ovaj njegov postupak mogao uneti u jedan neobavešteni deo naše javnosti, nameće nam ipak dužnost da jedanput za svagda odlučno obelžimo našu stanovište po svim onim pitanjima, koje je u svome pismu Njegova Preuzvišenost izvozila nabaciti.

Pre svega zaista ne možemo da shvatimo, po čemu i na osnovu kakvih činjenica smatra g. Bauer da ima pravo okarakterisati sokolsku ideologiju kao bezbožničku i ireligioznu. Na njega upućena molba župe u Varaždinu radi crkvenog blagoslova sokolske zastave, koja je služila kao povod njegovoj izjavi, izvesno je da ne može pretstavljati dobar razlog za ovu. Ako je jugoslovensko Sokolstvo zaista tako bezbožnički, ireligiozni i antikatolički raspoloženo, zašto traži onda osvećenje svojih zastava, od te iste katoličke crkve? Na to pitanje je zaista teško odgovoriti. Neka nam Njegova Preuzvišenost navede samo jedan naš akt, koji bi bio uperen protiv vere i crkve, akt koji ne bi bio inspirisan idejom pomirljivosti, i poštovanja prema svačijem verskom uverenju i vekovnim ustanovama, kao što je crkva. Naša nas ideologija uči da gradimo a ne da razaramo, da ljubimo a ne da mrzimo; to će nam priznati i Njegova Preuzvišenost, ako se malo dublje bude upoznala sa sokolskom idejom umesto da je odrinat anatemiše.

Naša nas ideologija, ideologija »bezbožnika« Tirša, uči da oplemenimo dušu čovekovu, da čoveka popravimo i uzdignemo do jednog višeg stepena savršenstva. Naša nas ideologija uči bratskoj ljubavi i poštovanju, uči nas, »da ljubimo bližnjega kao samog sebe«, a u tim rečima je, kako to apostol Pavao kaže, sadržan sav Zakon Božji. Naša nas ideologija uči da sakupljamo duševna blaga i bogatstva i da odlučno podemo onim putem, koji vodi moralnom savršenstvu i svakoj istinskoj religioznosti.

U čemu je dakle naše bezbožništvo, naša ireligioznost, ili kako Njegova Eminencija kaže, »vjerski indiferentizam«?

Od kada je ovu reč »vjerski indiferentizam« pre tačno stotinu godina pronašao papa Grgur VI ona se mnogo upotrebljava i zloupotrebljava u izvenskim krugovima. Pre sto godina 15. avgusta 1832 god. objavio je papa Grgur XVI svoju čuvenu encikliku »Mirari Vos«, u kojoj se kao indiferentizam žigose »ono opako mišljenje, da jedan čovek može biti blažen, ma kakuveru ispovedao, ako samo uredno i pošteno živi«, te — kako dalje nastavlja — »iz tog smrdljivog vrela indiferentizma potiče krivo uverenje ili bolje rečeno ludilo, da svaki čovek mora imati slobodu savesti«. Ne znamo, da li je g. Bauer htio svojom odlukom da proslavi stogodišnjicu ove pomalo već zaboravljene enciklike, ali nam

ipak izgleda, da on Sokolstvu prebacuje vjerski indiferentizam zato što u svoje krilo prima s jednakom ljubavlju sve Jugoslove, bez obzira na njihovu konfesionalnu pripadnost. Ipak g. Bauer treba da je poznato, da je od enciklike »Mirari Vos« prošao već jedan vek i da su se prilike od toga doba znatno izmenile.

G. Anti Baueru treba da je još poznato, da u našoj državi žive ljudi raznih vera i veroispovesti, i da naš narod može biti velik i srećan samo onda, ako svi ti ljudi budu bratski složno saradivali. Jugoslovensko Sokolstvo ima da služi našim najvišim nacionalnim ciljevima i ono prema tome ne može biti nikada ekskluzivno. Jugoslovensko Sokolstvo ne može biti nikada sredstvo za ničije vlastoljublje, ono nije nikakva konfesionalna organizacija, niti to ikada može da bude. Za pravljene prozelita i za isključivo konfesionalno vaspitanje Njegovo Preuzvišenosti staje na raspolažanje njegovi redovnici, kongregacija i druga slična društva s kojima Sokolstvo ne može imati nikakve veze; to zaista nije teško uvidjeti.

Usled svega toga na koncu moramo upitati g. Nadbiskupa, kome i čemu služi taj njegov stav prema jugo-

slovenskom Sokolstvu, za koje izvesno znade, da je u današnjim teškim vremenima jedan od najčešćih stubova naše nacionalne misli. Od doba Grgura XVI mnoge se stvari promenile i mudri papa Lav XIII naučio je katoličku crkvu da u svome interesu kao i u interesu celokupnog čovečanstva vodi više računa o postojecim okolnostima. Sa prilikama, koje kod nas danas postoje, treba bi da više računa i gosp. Ante Bauer, u čija patriotska osećanja nećemo nipošto da posumnjamo. Zašto baš danas želi g. Bauer da zamče kavgu i da nam silom nameće nekakvu kulturnu borbu, koju mi nikada nismo tražili? Zar u ovu našu napačenu zemlju, koja je tako razvijena negativnim plemenskim i političkim strastima, treba uneti i verske razmire?

Najzad moramo još naglasiti, da mi vrlo dobro znamo razlikovati veru od crkve, i crkve od postupaka pojedinih njezinih predstavnika. Mi smo duboko uvereni, da u našem katoličkom kleru, prema kojemu gajimo puno poštovanje, još žive svetle tradicije bosanskih franjevaca, nauke Štrosmajera i Račkog i daleko je od nas i pomisao da identifikujemo istup g. Bauera sa shvatanjem naših katoličkih sveštenika.

Mi duboko žalimo što se tako nešto moglo dogoditi, ali uveravamo Njegovo Preuzvišenost, da će našim zastavama, koje se bore za pravdu, istinu i bratsku ljubav, ležati Božji blagoslov i bez njegovog posredovanja.

Moje naziranje

O zakonu o osnivanju Sokola kraljevine Jugoslavije

Ne tvrdim, da je to, što će kazati, samo moje naziranje, jer sam uveren, da je istoga naziranja još mnogo drugih.

To naziranje pak sledeće je:

Zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije nastao je u izvanrednim prilikama, koje su se danas već u mnogom promenile. Takav zakon, kakav je, bio je dobar i umestan, jer je potpuno pravilno rešio svoj problem.

U promjenjenim pak našim unutarnjim prilikama možda je već nadšao čas, kada bi se u njemu dalo što da izmeni. Ta izmena trebala bi da se odnosi na onaj spotičajni kamen: na biranje naših upravnih organa, a što bi trebalo da se vrši po »demokratskom« »slobodnom« načinu.

Na to pitanje gledamo sa stajališta, da za pravilno rešenje nisu potrebne više puta problematične krialice, već da mora da bude utvrđena stvarna potreba na realnoj bazi.

Tako vidimo opasnost imenovanja uprava, koje određuje zakon, u tome:

1) Da radi toga načina postavljanja upravnih organa ti organi mogu lako da izgube pravi pojam odgovornosti prema članstvu.

2) Da radi imenovanja ti organi lako mogu da izgube osećaj, da uživaju istinsko poverenje članstva, što bi bilo za naš uzgoj, po našim načelima, upravo pogubno.

3) Sto članstvo na isti način može da dobije osećaj, da su mu upravni organi nametnuti, a što bi moglo da urodi posledicom, da bi upravni organi mogli da izgube svoj autoritet. Tako i to bi bilo za nas pogubno.

4) Sto se na taj način mogu lako da stvaraju klike, koje bi bile za vodstvo nesposobne i što bi se po ovima prečilo razvoju i pritok novih, pomlađujućih sila.

To su važne činjenice, preko kojih ne možemo preći i preko kojih ne može da prede takoder ni država, koja od Sokolstva zakonom traži odgovarajuće koriste.

Pri tome pak ne smemo da zaboravimo na sledeće:

Apsolutne slobode u čovečjem društvu nema i niti može da bude. Svaka sloboda ima svoje granice kao i svoje žrtve.

Tako također i u pogledu ingeunce državne uprave ne možemo da zahtevamo preteranu slobodu, dok od države tražimo materijalnu potporu, prednosti i pogodnosti, a što je opća

svojina države. Državni zakon je opća državna stvar, s kojim se regulišu interesi celokupnosti, koju predstavlja država kao zakonodavac, i interesi onoga dela naroda, na koji se zakon odnosi. Svaki od dotičnih mora da nešto dà, da bi nešto dobio. To »dati« i »dobjediti« pak, mora da bude u takovom ravnovesju, da se s najmanjim žrtvama postignu najveće koristi za celinu, jer celina je prvi i najveći interes svih naših.

Kako nije moguće tajiti potrebe

ingerence države na Sokolstvo uopće,

tako moramo da priznamo, da je za

sada kod nas još potreban nadzor Saveza i župa nad župama i društvinama,

i to također u pogledu, ko vodi pojedine grupe i jedinice. Možda će to biti kroz nekoliko godina već nepotrebno, ali danas je to još neophodno potrebno.

Za mene su merodavne gore na

vedene četiri tačke štetnosti imenovanja (postavljanja) uprava na jednoj

strani, a na drugoj pak faktično potrebitne ingerence države, Saveza i župa

glede biranja ljudi, koji trebaju da budu na odlučujućim, vodećim mestima.

Nastaje dakle pitanje, da li se to,

jedno i drugo, dade da stavi u odgovarajući sklad.

Naziranja sam, da se to dà, i to

s posebnim načinom postupka pri imenovanju.

Imenovanja treba da se vrše na

osnovu prestojećeg biranja, dakle:

Imenovanje treba da budu samo oni, koji su bili pre izabrani, koji su pre

dobili potpuno poverenje članstva,

koje je pre takoder izrazilo svoju slo-

bobnu volju i time manifestovalo svoje pravo.

Da pri tome izbegnemo postupak

bilo kakvog prikracivanja prava član-

stva, a da ujedno pak zadovoljimo i

potrebitu ingerencu države, Saveza i župa,

postupak bi trebao da bude sledeći:

Bira se i imenuje za vreme od je-

dne godine.

Biranje imalo bi da se vrši uvek

na glavnim skupštinama društava, župa i Saveza.

Bira se sve članove uprava osim

staroste Saveza.

Izbor se vrši s glasovnicama ili

usmeno, ako protiv usmenog izbora ne-

ma kakovog prigovora.

Staroste i njihovi zamenici, načel-

nici, načelnice i njihovi zamenici, od-

nosno zamenice, moraju da budu pred-

met intimnijeg poverenja, radi toga

Citajte sokolske listove!

Kupujte sokolske knjige!

Širite sokolsku štampu!

Braća i sestre!

Podići, učvrstiti i raširiti sokolsku misao u celom narodu sokolski je zadatak i cilj, koji se postizava dobrim primerom, javnim nastupima, životom i štampom.

Štampa je moćno oružje. Štampom se širi sokolska misao među one koji je još nisu prihvatali, i uvrštavaju ih u sokolske redove. Štampa zbiljava i spašava sokolske redove, ona uliva snagu, daje pobude, upotpunjuje znanje. Ona poučava, savetuje i obaveštava, ubeduje, oduševljuje, upućuje, daje pobude i zabavljaju, nastoji da zaistvere, da pridobi.

Bez štampe je nemoguće zamisliti organizaciju, a dobro organizaciju bez dobre štampe.

Naše Sokolstvo treba, mora i može da ima dobro štampu, koja sokolska pitanja razmatra na sviju stranu: ideošiske, istorijske, organizatorne i vaspitne. Štampa se stara o usavršavanju sokolskog rada, izvršavanju sokolskih zadataka i ostvarenju sokolskih ciljeva; ona obuhvata sokolsku stručnu literaturu, vaspitava stručne radnike i okuplja ih na zajedničkom poslu.

Bez štampe se Sokolstvo ne može razvijati ni unaprediti. Bez štampe se ne može postići postavljeni cilj.

Sokolska je dužnost predano raditi na razvitku, širenju i usavršavanju sokolske štampne. To je dužnost svakog Sokola, u prvom redu novinara, izvestioca za štampu i ostalih časnika. To je dužnost i prednjaka.

Nastojte da se izdanja Jugoslavenske sokolske matice što više kupuje i čita.

Savezni prosvetni odbor izdaje je dosad četiri knjige. Od nas i jedino od nas zavisi da svoja izdanja nastavi.

Naša sokolska literatura je još mala. Prihvativimo ono malo što se izdaje štampom, jer samo tako ćemo našu štampu unaprediti a s njome i celo Sokolstvo.

Zato, bra

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Film o svesokolskom sletu u Pragu

Tako velika priredba kao što je bio ovogodišnji svesokolski slet u Pragu, razume se da se nije mogla propustiti a da se ne filmuje i to ne samo iz propagandnih, već i iz potpuno stvarnih, stručnih razloga, jer film, kako znamo, prikazuje mnogo toga, što se onako, mimogredice, kritički nikako toliko ne opaža. Na svesokolskom sletu radilo je svega šest filmskih operatera, razume se, pod stručnim vodstvom filmskih inženjera. Svega je izrađeno preko 16.000 metara negativa i to mnogo puta pod varavno teškim oknostima. Svi snimci radiju su se naime s namerom da se prikaže sav slet — osim sletske scene i vojničkog nastupa — ne u nemom već u sinkronizovanom filmu. Time su se uvećale poteškoće pri samom izradivanju filma. Rigoroznim pregledavanjem negativa konačno je izvršen jedan sinkronizovan film u dužini, da sasvim ispunja jednu čitavu filmsku prestatvu.

Sletski film prikazivan je u 3 praska kina prvi put 12 novembra.

Rad na historijatu čsl. Sokolstva

Starešinstvo ČOS već duže vreme na spremu izdanje jedne velike knjige, koja bi obuhvatila sav historijat češkoslovačkog Sokolstva. Za sada vrše se samo pripremni radovi i zaključeno je da se uputi br. dr. Navratilu, prof. Masarykovog univerziteta u Brnu, moliču, da li bi on bio pripravan da izradi čitav raspored pripremnih radova, kao sačupljanje materijala i t. d., da bi se onda na osnovu toga postepeno sastavio sav historijat češkoslovačkog Sokolstva u svim potankostima. Računa se, da će biti potrebno oko 50.000 čeških knjuna za ostvarenje ove veoma važne osnove. Definitivnu odluku o samoj stvari moraće doneti naredna glavna skupština ČOS u proleću.

Predavanja prof. br. dr. Vajgnera o telesnom vaspitanju

Poznati profesor Karlovoj univerzitetu i dekan medicinskog fakulteta brat dr. Karel Vajgner, član starešinstva ČOS i odlični saradnik našeg lista održao je u Brnu 15. novembra jedno predavanje pod naslovom: »Značenje telesnog vaspitanja za narodno zdravlje«. Iz čeških novina saznajemo, da je br. dr. Vajgner nastavio svojim predavanjima i to u Tisnovu za učiteljstvo s temom: »Načela telesnog vaspitanja po školama te za javnost: »O ciljevima telesnog vaspitanja«, ova put u prikazivanje dvaju stručnih filmova.

Kako radi Sokolsko društvo Brno I

Sokolsko društvo Brno I kao najstarije u Moravskoj, koje će baš ovih dana proslaviti 70 godišnjicu svog rada a koje je jedno od najjačih i najagilnijih sokolskih društava u ČOS-u, ima ne samo veoma mnogo članstva, već zauzima jedno od prvih mesta među društva što se tiče vežbajućih kategorija. Ono je sagradilo i jedan krasan stadion sa sokolonom, koji je veoma uzorno ureden, a pored toga vodi svu brigu i za to, da su sve društvene prostorije iz dana u dan napunjene s vežbačkim odeljenjima. Dva do tri puta nedeljno prode kroz vežbaonicu društva na stadionu oko 2200 lica - vežbača sviju kategorija. U potankostima rad Sokola Brno I zrcali se ovako: u muškim kategorijama upisanih je sada 434 muške dece, 190 na raštajaca i 464 člana, svega dakle 1138 lica. Od njih nije oduštalo od nijednog televizijskog časa 843 lica. Prosečan broj učesnika vežbi kod muških kategorija ne samo što je veoma povoljan, nego zapravo odličan. Još bolja je situacija kod ženskih odeljenja, u kojima kod članica vežba 548 žena, 165 na raštajci i 634 dece; svega dakle 1342 lica a s prosečnim pohadanjem vežbi 1039 lica. Ove brojke dosta jasno prikazuju rad ovog društva iz kojeg su izišli braća Gajdoš, ovogodišnji prvak ČOS na sletskim utakmicama i ujedno prvak SSS, te br. Hudec, svetski prvak u telo-vežbi.

Sitne vesti iz češkoslovačkog Sokolstva

Kako je kuća, gde se rodio veliki češkoslovački reformator Jan Hus, vlasništvo ČOS, zaključeno je na jednoj od poslednjih sednica starešinstva da se ova i njena okolica ponovo uredi. — Bivše sletište IX svesokolskog sleta bilo je odmah posle sleta sasvim porušeno, osim velike zapadne glavne tribine iz betona. Posle svih ovih radova, ČOS

predala je zemljište sa svim materijalom, koji pripada državi, ministarstvu za narodno zdravlje radi daljnog upravljanja. — Iz Fignerovog fonda, ustanove za potpomaganje starih sokolskih boraca, kojim upravlja ČOS, isplaćeno je i ove godine oko 20.000 Kč i to samo braći stariori od 60 godina. Najstariji među njima bio je jedan brat sa 90 godina, član sokolske organizacije već više od 62 godine. — Sve župe Moravske i Šleske održale su u nedelju 20. novembra svoju zajedničku sednicu u Pržerovu, na čijem dnevnom redu je bilo, osim ostalih referata, referat zamenika načelnika ČOS br. Šmiržaka o reformaciji telesnouzgojnih škola i telesnouzgojnog rada uopće. Dalje je bio govor o izletu ČOS 1934 godine u Brno, o pokrajinskom sletu u Opavu, o novim pravcima i sredstvima sokolskog prosvetnog rada, o sadašnjim gospodarskim prilikama, i kako da se najpraktičnije iskoristi čista dobit svesokolskog sleta u Pragu. — Uz pomoć grada Sokolsko društvo Visoke Mite gradi jedan neobično veliki plivački bazen od preko 106 m dužine i 70 m širine. Pored ovog velikog bazena za kupanje biće sagrađen i još normalni stadion od 50 m dužine i 12 metara širine. — Za prvenstvo u igrama ČOS u 1933 godini razdeliće se sokolske župe u nekoliko okruga, i to češke u tri, moravske u dva te na jednu za Slovačku i Podkarpatsku Rusiju. Sve igre obaveće se 10. septembra naredne godine u već određenim mestima.

Jedan nemački glas o Sokolstvu

Veoma je značajno, kako Nemci prosudju sokolski pokret sa njihovog šovinističkog stanovišta. To nam pokazuje i jedan članak u centralnom organu nemačkih turnera »Dobje Turncajtung«, u kome se otvoreno kaže, da je sav sokolski pokret, a naročito češkoslovački, u prvom redu uperen samo protiv nemačkog naroda. Tako je bilo nemacko turnerstvo opet uzbuđeno i alarmirano prilikom izveštaja čeških dnevnih listova, da je broj Sokolana u ČOS prekorao prvu tisuću. Ovaj izveštaj ponukao je »Dobje Turncajtung« na nove napadaje na češkoslovačko Sokolstvo, tvrdčeći, da češkoslovačka država izdaje svake godine ogromne svote, iznudene od Nemača, Sokolstvu za gradnju sokolana u nemačkim krajevima. O ozbiljnosti ovakvih tvrdnja može svaki da stvari sam svoj sud.

Soko — profesor telesnog vaspitanja u Ankari

Turska vlada na preporuku ČOS vodi pregovore s br. Františkom Častkom da se primi profesure televize na telesnouzgojnoj školi u Ankari, glavnog grada Turske. Spomenuta škola određena je za vaspitanje profesora televize na svim turškim srednjim školama. — Brat F. Častka apsolvent je Masarykovog univerziteta u Brnu za televiziju i zemljopis na srednjim školama, dalje je stručnjak za igre, televiziju na spravama i za sport te se takmičio ove godine na svesokolskom sletu u Pragu u višem odeljenju svoga društva Soko I u Brnu.

IZ UREDNIŠTVA

Izveštaji o proslavi 1 decembra molimo da nam se pošalju odmah i da budu što moguće kraći, inače neće biti moguće da ih se objavi. Oni pak izveštaji, koji nam ne stignu pravodobno da ih možemo objaviti još i u narednom broju od 15. o. m., nećemo uopće moći doneti.

JUGOSLOVENSKI SOKOLSKI KALENDAR ZA 1933

Uredio br. V. Švajgar. Vrlo ukusno opremljen. Bez toga kalendara ne bi smelo da bude ni jednog brata i ni jedne sestre. — Cena Din 9.—

KALENDARIĆ SOKOLSKE OMLADINE ZA 1933

Uredio br. E. Gangl. Ilustrovan s nekoliko veoma lepih i uspešnih slika. Cena Din 2.— Kalendari naručuju se kod Jugoslovenske sokolske matice, Ljubljana, Narodni dom.

PEK SOKOL

more dobiti u najem dobriodočno pekarnu u Senovem pri Rajhenburgu. Ponudbe je poslati tvrdki Nikelsbacher & Smerkolj, Ljubljana.

Sokolska radio-predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 9. o. m. predaje br. Stevan Žakula o temi: »Sokolstvo i ideja slobođe«;

dne 16. o. m. predaje br. Dragutin Micić o temi: »Pustite decu u sokolanu«.

Predavanja održavaju se svakoga petka od 19.30 do 20. časova.

POPULARNA SOKOLSKA RADIO-PREDAVANJA

Sledeće popularno sokolsko radio-predavanje održava se u nedelju dne 11. o. m.; predaje br. Bogdan Spernjak: »O sistemu sokolske televize«.

Popularna sokolska radio-predavanja održavaju se svake druge nedelje od 15.30 do 16. časova.

Čestitka poljskog Sokolstva Savezu SKJ

Povodom 1 decembra

Povodom našeg sokolskog i narodnog praznika 1 decembra Savez SKJ primio je od poljskog Sokolstva sledeću brzojavnu čestitku:

Vařava. Dan vašeg narodnog i sokolskog praznika nalazi života odjeka i u našim srcima sa željom, da živi bratsko jugoslovensko Sokolstvo s njegovim starešinom Nj. Kr. Vis. prestolonaslednikom Petrom! Neka se razvija moćna uzajamnost Slovenstva Čolem!

Za poljsko Sokolstvo brat

Zamojski.

Stampa

Njena uloga i značaj

»Svet pripada peru a ne maču« — rekao je Volter. I mi zaista vidimo, da je štampa najmoćnije oružje današnjice. Ova crna umetnost preplavlja je danas sav svet. Danas čitavo čovečanstvo stoji pod vlašću ove svedome velesile. Civilizacija, kultura, opštiti napredak, danas ne može da se zamisli bez štampe — svakako — dobre štampe. Sve što stvara ljudski duh, na svim poljima ljudske delatnosti, o svemu tome govori nam na najutjivljiviji način štampa — svojim mrtvim pismenima i svojim predočavanjem u slikama. Ona nas obaveštava, ona nas podučava, ona nas vaspita. Štampa nas vodi stazama najudaljenije prošlosti, i ako u kakovoj galeriji pokazuje nam živo na događaju, život i zbijanja, koja bi nam inače pod koprenom vekovne prošlosti ostala za uvek neznanu i nepoznatu. Štampa nam niže istoriju pred očima naše sadašnjice. Štampa nas veže sa sadašnjicom. Ona nam kao nekim magičnim pogledom razotkriva i dočarava sadašnjicu neposredno pred našim očima, gde gledamo i slušamo svaki okrug učinkovitog sivega života, svega čovečanstva. I štampa naročito, poređ ostalih modernih tehničkih tečevina, ruši sve udaljenosti i prepreke, koje bi nas delile od života ljudi i naroda, od dogadaja i zbijanja svih krajeva i svega sveta. Ona svojim crnim pismenima i slikama projicira život na platno našeg neposrednog gledanja, bilo fizičkog, bilo duševnog horizonta. Ali i štampa vodi nas i u budućnost, jer iz prošlosti i sadašnjosti nazreva i riše konture njenog izgleda. Ljudsko društvo po svemu tome procenilo je njen ogromni značaj i bez nje danas ono bi bilo osakaćeno, zaustavljen u svom progresu. I nema danas još kulturni jeg čoveka, koji se ne bi služio štampom. To bi u najmanju ruku značilo, i poređ pismenosti, biti puki analfabeta — neznačica.

Naša sokolska štampa, pogotovo njeni vodeći listovi, nastoji da to i postane, i u tome cilju i upire na svoje oči u sve sokolske pripadnike, braću i sestre iz svih krajeva naše otadžbine, apelujući, da bi je, naročito sada u njenom razvojnom dobu, u njenim sokolskim nastojanjima za što uspešnije vršenje njene važne i velike uloge oko promicanja visokih ciljeva našega Sokolstva što svesrdnije i izdašnije po magičnosti, ukazujući joj svoju moralnu i materialnu pomoć. Ne bi, mislimo, pogrešili, kad bi kazali, da od jakosti sokolske svesti sve naše braće ovise i razvijati i snaga naše sokolske štampe, a po tome i njena uticajna moć. Jer naše sokolsko pripadništvo jedina

je pod nasrednjom obogaćujuću stupcu naših sokolskih listova. Pa to ne samo s članicima čisto sokolskog i nacionalnog karaktera, već također i u vlastitoj, učinku i prepoznavanju, i u zbilžavanju. Njena uloga također i u kulturnom i socijalnom pogledu, naročito za svoje pripadnike, ne bi smela da bude od sporedne važnosti.

Naša sokolska štampa, pogotovo njeni vodeći listovi, nastoji da to i postane, i u tome cilju i upire na svoje oči u sve sokolske pripadnike, braću i sestre iz svih krajeva naše otadžbine, apelujući, da bi je, naročito sada u njenom razvojnom dobu, u njenim sokolskim nastojanjima za što uspešnije vršenje njene važne i velike uloge oko promicanja visokih ciljeva našega Sokolstva što svesrdnije i izdašnije po magičnosti, ukazujući joj svoju moralnu i materialnu pomoć. Ne bi, mislimo, pogrešili, kad bi kazali, da od jakosti sokolske svesti sve naše braće ovise i razvijati i snaga naše sokolske štampe, a po tome i njena uticajna moć. Jer naše sokolsko pripadništvo jedina

Još o Sokolskoj izložbi u Beogradu

Jedan glas italijanske štampe

Pod naslovom »Italofobske manifestacije na Sokolskoj izložbi u Beogradu« milanski list »Corriere della Sera« doneo je nedavno na našoj Sokolskoj izložbi sledeći članak, koji ovde u celini prenosimo, da se vidi, kako italijanska štampa ne propušta ni jedne prigode a da što tendenciozna ne doneše o našoj zemlji.

Članak glasi:

»Doznaće se iz Beograda, da je od jugoslovenskih vlasti upriličena jedna nova protoutilijanska manifestacija povodom svecane Sokolske izložbe, otvorene ovih dana u dvorani Oficirskog doma u prestonici. Izložba obuhvata komemorativne predmete i zastave svih sokolskih župa Jugoslavije od prednjih godina do danas.

Netom se uđe u dvoranu opraša se, pored ostalih napisu, koji veličaju snagu Sokolstva ili potsećaju na njegov program, jedan ogromni napis: »Ne zaboravite Istru«, a što neposredno udara u oči svakom posetiocu. U ostalim odeljenjima izložbe izložene su fotografije »istarških mučenika«, t. j. ustreljenih terorista u Italiji radi njihove kriminalne dinamitačke aktivnosti. Ima tu također i materijala, koji se odnosi na aktivnost župa Šušak, Rijeka i Zadar, uz obilje fotografija, novina, propagandnih knjiga, i t. d. Zastave župa Gorice i Idrije postavljene su do onih jugoslovenskih župa Sokola.

Ali pak ono što podaje naročiti karakter ovoj izložbi, za koju nije preterano da se kaže, da odiše jednom očitom protoutilijanskim atmosferom, to je sastav jedne velike geografske karte Kraljevine Jugoslavije, na kojoj bezbrojne zastavice označuju gustoću sokolskih pripadnika, rasjenih po celoj teritoriji. Najveća kompaktnost opraša se samo u jednoj zoni: na italijanskoj granici. Ali i što više. Zastave, zavite u crno, postavljene su nad

je podrška naša sokolske štampe, o koju se ona oslanja.

Ne mimoilazeći ni preko teških životnih prilika, s kojima se danas boriti svaki od nas, mi ipak znamo, da bi pomoć našoj štampi morala da bude daleko veća nego što je. Ta materijalna pomoć naše sokolske štampe koju ona očekuje od sokolskih pripadnika, u najvećem delu, ako ne uopće, tako je mala i neznačna, da se ne može skoro ni da oseti ili primeti u materijalnim izdacima pojedinca. U razmeru s drugom, vanskolskom štampom, sokolska štampa je najjeftinija. I stoga uopće ne može se da zamisli jednog svesn

Upozorenje od br. Sokolske župe Sarajevo, rado činimo korekturu pa sasvim jasno prikazano kretanje društava i sokolskih četa. Po legendi toga grafikona lepo se videlo, koliko pojedina društva i pojedine čete imadu pristupnik, kao i odnos između društava i četa. Pored ovih grafikona bio je izložen i jedan diagram »Sokolsko selo«, kojim je bilo veoma zanimljivo prikazano delovanje sokolskih četa u svim pravcima života na selu. Ovaj diagram naročito bio je svratio pozornost i Nj. Vel. Kralja. Nadalje je župa bila izložila i mnoge lepe uspomene iz svog predratnog rada. Izložila je takođe i lipu Sokola u Tereziju prilikom prenosa kostiju pok. Gavrila Prinčipa i drugova, kao i još mnoge druge pojedinstvenosti.

Mnogo nam je stalo, da stvaran rad izide uvek i u pravom svetu, pa stoga i ovih nekoliko redaka neka je u korekturu onoga nestvarnoga, a što je u brzini izšlo nekontrolisano.

—č—

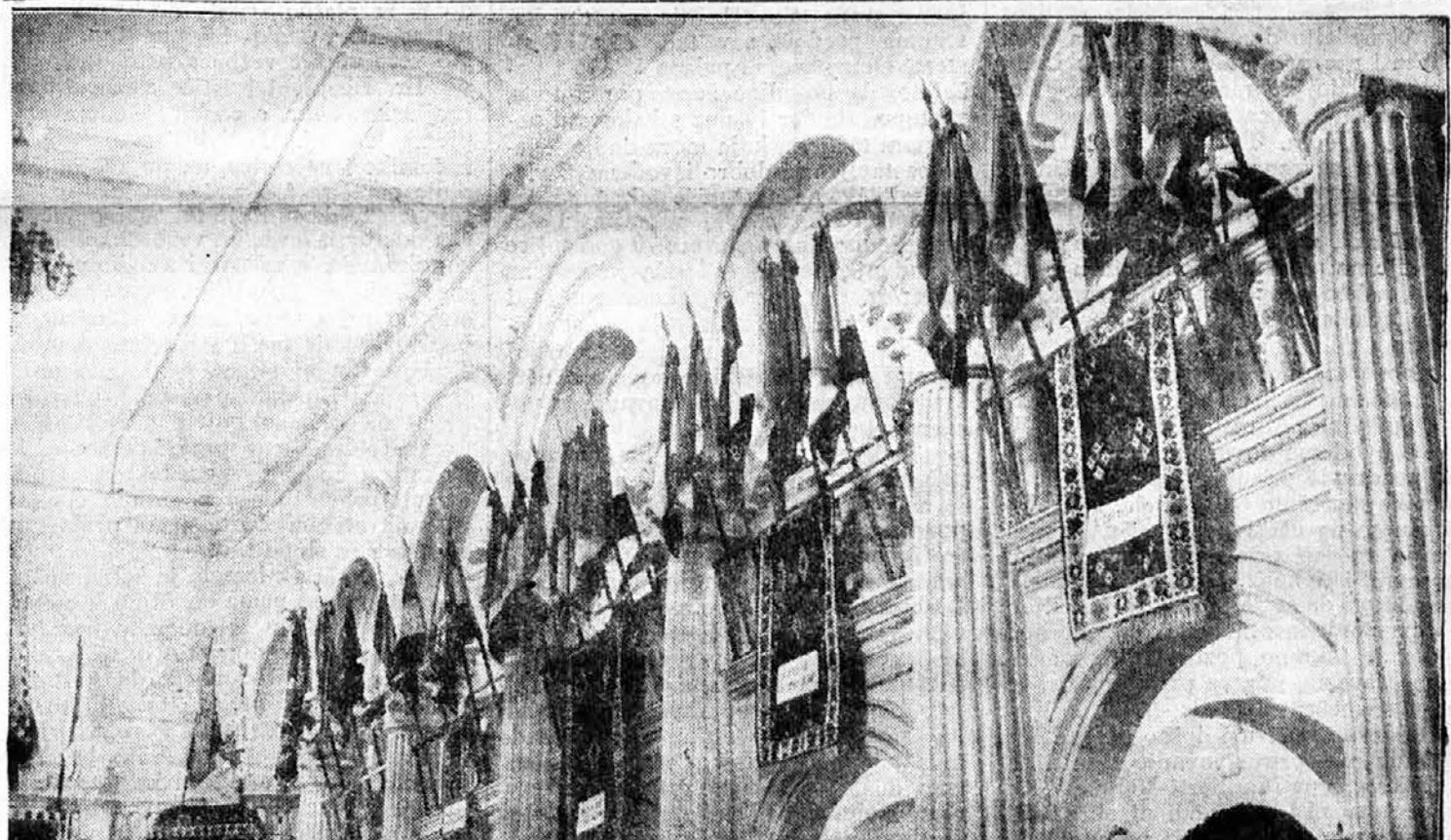
Sa Sokolske izložbe

Pogled na jedan deo dvorane Oficirskog doma u Beogradu za vreme Sokolske izložbe — Desno: Pogled na deo galerije dvorane, na kojoj su se takođe nalazila brojna izložbena odeljenja, i koja je bila sva unakolo ukrašena zastavama sokolskih društava i članovima.

Plaketa, koju je Savez SKJ predao Nj. Vel. Kralju, prilikom svečanog otvorenja Sokolske izložbe u Beogradu 13 novembra o. g. kao svoje prvo i najviše sokolsko odlikovanje. Plaketa je rad br. Milje Šviggla iz Ljubljane

Popu — pop; bobu — bob!

(Svršetak.)

II.

Drugi jedan važan prigovor koji se čini zakonom, jeste u tome što se tvrdi, da danas Sokolstvo gubi svoju čistotu, da je postalo polje ličnih ambicija mnogih koji žele time da se istaknu i da dobiju položaje i ugled. Istina je da je zakon sasvim jasno i vidno manifestovalo stanovište prema Sokolstvu i poštovanje koje mu se ukazuje i u toliko tačno je da je on privukao mnoge nezvane. A da li se priznavanje koje je država ukazala zakonom Sokolstvu može smatrati, samo po sebi kao takvo uzeto, za gresku ili manu? Zar nije logično da se priznaju svakome, bez obzira da li pojedincu ili organizacijama, vrednost i značaj prema zasluži i stvarnoj moralnoj vrednosti? Zar to nije najzad jedan od osnovnih principa Sokolstva da se svako ceni po svom radu? Ukoliko je zakon stvorio još i specijalne olakšice i povlastice Sokolstvu, zar se to može smatrati kao nešto štetno i neljelishodno? Država značajno visok moralan značaj Sokolstva za ceo narod, spremna je da ga što više pomogne, da bi ono u opštem interesu

što intenzivnije i što efikasnije razvilo svoju delatnost i tamo i u tome obimu gde inače nebi moglo. Može li se smatrati kao neunesno kada država uvidajući korisnost nečega za narod, teži da se to u što većoj meri u narodu i oseti? Zar nebi država baš onda pogrešila kada to nebi učinila i kada nebi pomagala ono što je korisno?

Prigovara se da se ometa slobodna inicijativa i samostalnost. A gde je to predviđeno da Sokolstvo baš mora da koristi beneficije koje mu država daje? Ona ih sa svoje strane predviđa i daje koliko može iz izloženih razloga, a da li će se to koristiti ili će Sokolstvo smatrati da ne treba da ih primi, već da treba da krpari sa onim što samo može da skripi, to je naša stvar i zavisi od nas samih. Prigovara se da se je suviše preduzelo, da je Sokolstvo u opasnosti i da zbog suviše jakog priliva i razvoja izgubi svoj stari karakter. To nije posledica zakona, već našeg rada. Društva se osnivaju po odobrenju župe, a u društva se članstvo prima po odluci uprave, a i u jednom i u drugom slučaju

postoji puno diskreciono pravo da se to odrekne i ograniči kako osnivanje novih jedinica, tako i primanje u članstvo. Tu je zakon ostavio potpunu slobodu sokolskim instancama i prema tome ne može se to pripisivati zakonu, već nama samima. Isto tako ne može se zakonu pripisivati priliv neželjenih elemenata, pojedinaca koji ne unose u Sokolstvo ideale, već lični interesi i drugo, jer kao što je rečeno, uprave su potpuno slobodne da nekoča prime ili ne i da ga čak posle potkusnog doba bez ikakvog obaveznog razloga ukrene. Znam da će se staviti prigovor da ima mnogo neaktivnih članova, koje uprava društva nije u stanju da upozna u toku pokusnog doba od šest meseci iz prostog razloga što ne dolazi u dovoljnjoj meri u kontakt. Uprava ima sretstva i načina da kontrolise ko posećuje društvena predavanja, priredbe i da se raznim drugim sredstvima sa takvim članovima upozna, a ako to ne može iz razloga što odnosni član ne dolazi u društvo, može ga mirne savesti po isteku pokusnog doba ili i ranije brisati baš zbog toga. Dakle tu je cela vlast kod nas samih i zbog toga i cela odgovornost.

Prigovara se najzad i to, što država kada je već donela zakon, kada određuje pomoći Sokolstvu, iste ne sprovodi uvek. Treba imati na umu

da u današnje doba privrednih kriza nije moguće ni državi uvek da ostvaruje svoj budžet onako kako hoće i da prema tome u celosti ispunи ono što i sama želi. U takvim prilikama Sokolstvo, koje se bazira na tome da je organizacija privatne inicijative mora da se osloni na same sebe i to je jedino pravilno, a državnu pomoć mora da smatra kao pomoć za jaču akciju, za bolje dejstvovanje i kada je dobitje ono će njome ostvarivati i nove ciljeve i zadatke, a u koliko dobije manje, ono će se ograničiti na svoje redovne dužnosti i ostvarivati se samo ono za što mu sreštva dostižu. Za svoje najobjičnije vitalne potrebe opštanka Sokolstvo se bazira i treba da se bazira na sopstvenim sredstvima: članarinama i porezima župskim i saveznim, a pomoć troši i treba da troši za pojačanje svoje delatnosti, za ono što je potrebno i korisno, ali ne neophodno.

Ako se dakle rezimira sve što je rečeno, doći će se da zaključka da je zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije logična posledica razvoja i života Sokolstva i specijalnih prilika u kojima je ono prinudeno da se posle rata razvija u našoj državi. To je bila posledica narodnih potreba za ostvarenjem jedinstva i korisne zdravstvene i moralne delatnosti Sokolstva u što jačoj razmeri i što jačim potezima, te naj-

zad želje zakonodavčeve da Sokolstvo pomogne u ostvarenju svih ovih zadataka. Kao i svaka novost, kao i svaki zakon on nailazi na razna tuničenja, a ima i svojih neprijatelja, koji u njemu gledaju i vide bauka gde ga i nema. Ono što mu se prigovara u stvari se i ne oseća, jer široki sokolski slojevi to ne osećaju, budući da su glavne reforme u praktičnom životu i u našem delu pokazale da nisu donete u onoj namjeri kako se to predstavlja već baš u interesu samoga Sokolstva. Međutim nasuprot tome zakon je doneo određen stav države prema Sokolstvu, njenu obavezu da Sokolstvo pomaže odnosno određenu deklaraciju sa kojom se u sokolskom radu može da računa, doneo je jedinstvo sokolskih organizacija u interesu i na dobro zajedničke ideje i naroda što inače svakako i za dugi niz godina nije uspelo. Najzad doneo je to, da je radom dobio nesravniji intenzitet.

Stvaraju se društva i čete, brojno stanje rapidno se povećava, manifestacije su znatno učestale — jednom rečju oseća se agilnost i jednovremeno forsirani i napregnuti rad na svima stranama, koji je vesnik bolje budućnosti i velikih dela stvorenih strpljivo ili kao nešto čemu ne vredi po-

Kupujte i čitajte sokolske listove i knjige!

svečavati osobitu pažnju, ovim najvišim zakonodavnim odanjem priznanja pristupili su da saraduju bilo prostišto sa promenili mišljenje, bilo što je doduše češće, iz očekivanja nekog priznanja ili interesa, što inače nebi bilo. Kada pak provedu izvesno vreme u Sokolstvu oni se iz njega imaju da uklone, jer ih sa takvim pogledima i stremljnjima ne tripi ostala okolina ili i sami pod uticajem iste postanu odani i dobri Sokoli. Niko bez nekih motiva nije ušao u sokolske redove, a veoma je mali broj onih koji su prisupili od početka zbog ideje, budući da istu niko koji tek pristupa i ne pozna, već je ogromna većina postala dobar Soko tek tokom vremena pod moćnim uticajem jakog morala sokolizovane mase.

Kad je zakon donet bili su mnogi zbrunjeni te nisu znali kamo da se orijentisu. Očekivalo se zaista da će se mnogo što šta promeniti i tada su mnoge od ovih bojazni bile razumljive i opravdane.

Ali danas kada su dela jasno pokazala i kada su ona dala najbolji rezultat te bojazni odpadju, jer je očevitno da su one ušle po potrebi da ima mogućnosti za korisnom kontrolom u datom momentu, a u interesu samog Sokolstva, a ne zato da se nešta od njegove suštine menja.

Imade još prigovora gledom na čehoslovačku sokolsku organizaciju. No i taj otpada, odnosno je već otpao samim faktom, da je Savez SKJ primljen u vezu Saveza »Slavensko Sokolstvo«.

A mogao bi se izneti i još jedan prigovor, a taj je u vezi sa razvijkom budućih političko partijskih prikaza u državi, naime da će Sokolstvo dok je bazirano na zakonu biti prisiljeno da služi vladajućoj partiji. Ma da se toga ne bojimo, ako i ostanje status quo, pitamo reformatore, čemu onda samo delomične promene? Zar je samim time, šta će se promeniti forma bira-

nja, a ostalo ostaje, uklonjena ta po njima izricana bojaznost? Držimo nikako, već preti i te kakova opasnost da bi mogli u sokolskim redovima doživiti istu jednu sliku izbora, kako videvamo na političkim biralištima. Šta više iz same prakse po tolikim našim skupštinama znadem, da se i te kako kod tih izbora u velikoj većini dogadalo sve prije, nego je ono, što danas prigovarači zavijaju u zvučnu frazu »slobodan izraz volje članstva«.

Bilo je to kod izbora u društvinama, župama, pa i u samom Savezu.

Kada je sve tako i kada se neke štetne posledice zakona naročito ne osećaju, onda zašto tako na prečac menjati, ako ne iz neke urođene težnje za promenom, iz težnje za originalnošću ili iz težnje da se predstavimo kao pobornici i branici ideja i prava, koja niko i ne napada. Shvatimo da ne može uvek sve da ide po starom da i život traži svoje nove forme, ali traži da se u razne odnose od važnosti zavede stabilnost da bi čas mogao dati željene rezultate, shvatimo da je nekiput baš za samo Sokolstvo štetišnja diktatura skrupuljnih pojedinaca pod firmom diktata mase koja je zaslepljena, nego li kontrola više sokolske instancije — i stavimo ruku na srce pa recimo iskreno koliko imamo slučajeva koji se mogu nabrojati da je nastupilo sve ono što se često demagoški predočava? Onda ćemo drugačije o ovom pitanju misliti.

Ovo napisah pod dojmom debate na zboru župskih starešina, napisah temeljem poznavanja stvari, a u najboljoj veri, da se u Sokolstvu nema ništa naprečac, nadalicitiraju se u demokratizmu, suditi, već da treba hladno gledati u oči realnim činjenicama. Napisah od sreca k srcu iskreno i bratski, pripravan da primim svaku stvarnu i objektivnu kritiku, a za koju si pridržajem pravo, da joj dadem u ovom ili onom smjeru svoj: Amin!

Ante Brozović — Beograd.

sebno. Vojska će također nastupiti u jednom od glavnih sletskih dana sa svojim naročitim tačkama, koje pak neće smeti da budu preduge. Župe, za koje je slet obavezan, moraju da se pripreme za posebnu župsku tačku, tako da će se vršiti skupni nastup svih župa najedanput — svaka sa svojom tačkom. Te tačke moraće da obuhvataju sve grane telovežbe, da se s tim nastupom predoči sav telovežbački sistem. Dozvoliće se pak, a što je poželjno, da pojedine župe, pored toga, nastupe također i same s kakovom posebnom tačkom, koja mora da bude lepo sastavljena i dobro izvedena. S vlastitim tačkama nastupiće također i naši gosti. Kako se ovaj pokrajinski slet vrši ujedno i s proslavom 70 godišnjice postojanja Sokolstva, naša je iskrena želja da nas tom prilikom posete i naša severna braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi, i zato se predlaže saveznoj upravi da ih bratski pozovе učešće u sletovanju kao i na sudevanju s posebnim tačkama.

Nakon toga izveštaja br. saveznog načelnika uzeo je reč br. Gangl, koji je, zahvalivši se pre svega na iskrenom pozdravu saveznom načelniku, u oduševljenom lepotom govoru istakao veliki značaj održanja pokrajinskog sleta u Ljubljani, koji se priređuje prilikom tako velikog slavlja toga kraja. Savezna uprava, načelnštvo i svi tehnički organi, svi mi, moramo da radimo zajednički i u suglasju, zato je također kao potstarosta i došao na ovu sednicu tehničkog odbora, jer smatra, da smo dužni svi skupa pripremati i na tome raditi, da bi naš pokrajinski slet što bolje uspeo. Izrazio je svoje žaljenje što ovoj sednici nisu prisustvovali predstavnici župe Maribor i Varaždin, a to je učestvovanje na ovu tako važnu sednici nemoguće. Nato je br. savezni načelnik izneo sav rad, koji načeka da bi se dostoјno priredio pokrajinski slet te je iscrpno izvestio o svim pripravama za taj slet. Pozvao je sve prisutne, da se prihvate rada svom ljubavlju i oduševljenjem, da bi tako slet mogao da uspe u svakom pogledu. Izvestio je nadalje, da će se kao uvod pokrajinskog sleta održati savezna smučarska takmičenja, i to dne 17, 18 i 19 februara 1933, na koja su pozvana da učestvuju također i braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi. Kako se je nadati, da će se ovi poziv i odazvati te da će tim takmičenjima učestvovati, ta će se takmičenja u tom slučaju održati pod nazivom »smučarska takmičenja Saveza slovenskog Sokolstva«, jer je načelnštvo Saveza slovenskog Sokolstva zaključilo na svojoj poslednjoj sednici, da će u buduće sva takmičenja kojima budu učestvovala četiri ili barem tri sokolska saveza, učlanjena u Savezu SS, nositi naslov toga Saveza. Nadalje je brat savezni načelnik izvestio, da će se međusetska takmičenja održati u danima 25, 26 i 27 juna, a glavni sletski dani pak u danima 28. i 29. juna 1933. Sve vežbe, osim vežba za decu, već su sastavljene. Također i priprema takmičarskog reda za takmičenja privadaju se kraju te će takmičarski red biti u celosti pravodobno objavljen. Za pretsletske dane, u kojima će nastupiti dašto, vojska, naraštaj i deca, dani još nisu određeni, ali su za te nastupe određena dva sletska dana. Deca će nastupiti zasebno u dve kategorije, i to ona od 6 do 9 godina posebno i ona od 9 do 14 godina po-

sebno. Vojska će također nastupiti u jednom od glavnih sletskih dana sa svojim naročitim tačkama, koje pak neće smeti da budu preduge. Župe, za koje je slet obavezan, moraju da se pripreme za posebnu župsku tačku, tako da će se vršiti skupni nastup svih župa najedanput — svaka sa svojom tačkom. Te tačke moraće da obuhvataju sve grane telovežbe, da se s tim nastupom predoči sav telovežbački sistem. Dozvoliće se pak, a što je poželjno, da pojedine župe, pored toga, nastupe također i same s kakovom posebnom tačkom, koja mora da bude lepo sastavljena i dobro izvedena. S vlastitim tačkama nastupiće također i naši gosti. Kako se ovaj pokrajinski slet vrši ujedno i s proslavom 70 godišnjice postojanja Sokolstva, naša je iskrena želja da nas tom prilikom posete i naša severna braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi, i zato se predlaže saveznoj upravi da ih bratski pozovе učešće u sletovanju kao i na sudevanju s posebnim tačkama.

Nakon toga izveštaja br. saveznog načelnika uzeo je reč br. Gangl, koji je, zahvalivši se pre svega na iskrenom pozdravu saveznom načelniku, u oduševljenom lepotom govoru istakao veliki značaj održanja pokrajinskog sleta u Ljubljani, koji se priređuje prilikom tako velikog slavlja toga kraja. Savezna uprava, načelnštvo i svi tehnički organi, svi mi, moramo da radimo zajednički i u suglasju, zato je također kao potstarosta i došao na ovu sednicu tehničkog odbora, jer smatra, da smo dužni svi skupa pripremati i na tome raditi, da bi naš pokrajinski slet što bolje uspeo. Izrazio je svoje žaljenje što ovoj sednici nisu prisustvovali predstavnici župe Maribor i Varaždin, a to je učestvovanje na ovu tako važnu sednici nemoguće. Nato je br. savezni načelnik izneo sav rad, koji načeka da bi se dostoјno priredio pokrajinski slet te je iscrpno izvestio o svim pripravama za taj slet. Pozvao je sve prisutne, da se prihvate rada svom ljubavlju i oduševljenjem, da bi tako slet mogao da uspe u svakom pogledu. Izvestio je nadalje, da će se kao uvod pokrajinskog sleta održati savezna smučarska takmičenja, i to dne 17, 18 i 19 februara 1933, na koja su pozvana da učestvuju također i braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi. Kako se je nadati, da će se ovi poziv i odazvati te da će tim takmičenjima učestvovati, ta će se takmičenja u tom slučaju održati pod nazivom »smučarska takmičenja Saveza slovenskog Sokolstva«, jer je načelnštvo Saveza slovenskog Sokolstva zaključilo na svojoj poslednjoj sednici, da će u buduće sva takmičenja kojima budu učestvovala četiri ili barem tri sokolska saveza, učlanjena u Savezu SS, nositi naslov toga Saveza. Nadalje je brat savezni načelnik izvestio, da će se međusetska takmičenja održati u danima 25, 26 i 27 juna, a glavni sletski dani pak u danima 28. i 29. juna 1933. Sve vežbe, osim vežba za decu, već su sastavljene. Također i priprema takmičarskog reda za takmičenja privadaju se kraju te će takmičarski red biti u celosti pravodobno objavljen. Za pretsletske dane, u kojima će nastupiti dašto, vojska, naraštaj i deca, dani još nisu određeni, ali su za te nastupe određena dva sletska dana. Deca će nastupiti zasebno u dve kategorije, i to ona od 6 do 9 godina posebno i ona od 9 do 14 godina po-

sebno. Vojska će također nastupiti u jednom od glavnih sletskih dana sa svojim naročitim tačkama, koje pak neće smeti da budu preduge. Župe, za koje je slet obavezan, moraju da se pripreme za posebnu župsku tačku, tako da će se vršiti skupni nastup svih župa najedanput — svaka sa svojom tačkom. Te tačke moraće da obuhvataju sve grane telovežbe, da se s tim nastupom predoči sav telovežbački sistem. Dozvoliće se pak, a što je poželjno, da pojedine župe, pored toga, nastupe također i same s kakovom posebnom tačkom, koja mora da bude lepo sastavljena i dobro izvedena. S vlastitim tačkama nastupiće također i naši gosti. Kako se ovaj pokrajinski slet vrši ujedno i s proslavom 70 godišnjice postojanja Sokolstva, naša je iskrena želja da nas tom prilikom posete i naša severna braća Čehoslovaci, Poljaci i Rusi, i zato se predlaže saveznoj upravi da ih bratski pozovе učešće u sletovanju kao i na sudevanju s posebnim tačkama.

Nakon toga izveštaja br. saveznog

Sokoli i prijatelji Sokolstva, oglašujte u »Sokolskom glasniku!«

Jer oglasima u tedniku »Sokolskom glasniku« postižete željeni uspeh i ujedno pomažete sokolski nacionalni rad.

Oglasima u »Sokolskom glasniku« postižete željeni uspeh zato, jer je ovaj naš najveći sokolski list raširen, kao retko koji drugi, po svim krajevima naše države.

Oglasima u »Sokolskom glasniku« postižete željeni uspeh zato, jer ga primaju i čitaju: intelektualci i radnici, građani i seljaci, činoradnici i trgovci, obrtnici i zanatlije, bogati i siromašni — svi, koje udružuje naše Sokolstvo u bratsku zajednicu.

Znajte, da je »Sokolski glasnik« raširen i van granica naše otadžbine.

Tražite naše oglasne cenike i sva obaveštenja, koja će Vam odmah poslati:

**Uprava »Sokolskog glasnika«
Ljubljana, Narodni dom.**

čka odeljenja, kao konjica, biciklisti, i to sa svojim posebnim i zanimljivim tačkama.

Br. Smertnik izjavio je u svome govoru, da prvotno nije bio osobito oduševljen priređivanjem ovoga pokrajinskog sleta, jer se bojavao, da bi se priredba mogla da održi više za proslavljanje 70 godišnjice, nego li za to, da bi od tih priredbi imalo naše Sokolstvo kakove faktične koristi. Pripreve pak za taj slet i rad koji se već provodi, veli, da sve to pokazuje, kako se on prevario u svom prvotnom mišljenju. Taj pokrajinski slet u namernom opsegu nama je potreban, stoga

Zato će naročito Sokolska župa Ljubljana, sa sedištem u Ljubljani, u mestu, koje broji oko 80.000 stanovnika, i u kojem se održava slet, morati da postavi daleko veći broj vežbača od onoga koji je prijavila, naime broj, koji odgovara njenom teritoriju, a i zbog njene blizine do sletišta, iz razloga udobnosti, kao i iz same dužnosti.

Br. Janković predlaže, da se ustvari otkuci za proste vežbe svih kategorija, koji će sve te proste vežbe potanko proučiti, da bi tako već pri početku nijihovih uvežbanja bili potpuno jasni također i najmanji detalji.

Kako su nekoji župski načelnici za proste vežbe muškoga naraštaja i član-

stva te I zam. savez. načelnice s. Ilić s nekojim župskim načelnicama za proste vežbe ženskoga naraštaja i članica izrazili želju da bi se vežbe iz razloga većeg učešća još ponešto olakšaju.

Pošto je time dnevni red sednice bio iscrpljen te se nikao nije javlja za reč, br. savezni načelnik zaključio je sednicu s uverenjem, da su svih prisutnih osvedčeni o velikom značaju i svrsi priredbe pokrajinskog sleta, kao i o potrebi, da se treba s veseljem prihvati rada za pripreve, da bi naš naredni pokrajinski slet u Ljubljani 1933 mogao da urodi obilnim plodovima.

KRONIKA

100 godišnjica oslobođenja Timočke Krajine. Glavni odbor Udrženja Timočana i Krajinaca u Beogradu zaključio je da svečano proslavi 100 godišnjicu oslobođenja Timočke Krajine od Turaka. Proslava počće 14. maja naredne godine otvorenjem izložbe u Zaječaru, nad kojom je preuzeo pokroviteljstvo sam Nj. Vel. Kralj. Izložbe aranžirane također u Knjaževcu, i to od 2. avgusta, a u Negotinu od 24. septembra dalje. Nadalje je pokrenuta akcija da usadi svaki stanovnik Timočke Krajine u ovu godinu bar jedno spomen-drveć, da se time učini prvi korak pošumljivanju Krajine. Konačno su izrađeni i planovi za podizanje triju lečelišta, i to u manastiru Sveti Petar kod Knjaževca, u Loznicu kod Krivog Vira i u Vratni kod Brze Palanke. Iz ponudnog vidimo, da će se ova značajna stogodišnjica proslaviti ne samo lepim manifestacijama već i korisnim načinom.

O českoslovačkom kulturnom radu u Jugoslaviji. Veoma su zanimljivi podaci o stanju kulturnog rada Čehoslovačke u Jugoslaviji. Českoslovački »Beč« postoji 46, većinom u Slavoniji, dalje u Sremu 40 slovačkih čitaonica. Slovačkih osnovnih škola ima 22, čeških pak 27. Nadalje postoji u Bačkom Petrovcu slovačka realna gimnazija, u istom kraju dvorazredna gospodarska škola i jedna ovakva škola u Daruvaru. U Bačkom Petrovcu radi Slovačka matična, a u Beogradu Českoslovački kulturni savez. Gospodarski zadruga ima 23 sa sedištem u Novom Sadu. Pored toga ima mnogo sokolskih društava, koja su učlanjena u SSJK, ali u kojima su ponegdje isključivo članovi samo Čehoslovaci ili su u većini.

IZZUDA I DRUŽTAVA

Župa Celje

SOKOLSKO DRUŠTVO HRASTNIK OB SAVI

Vse dnevno časopis je že obširno poročalo o grozni katastrofi, ki se je pripetila dne 29. nov. pri rudniku, na obratu Ojstru.

6. nedolžnih, od dela izčrpanih mož je požrla jama. Zato Hrastnik neutolažljivo žaluje in plaka.

Slava vam — borci dela!

Savez SKJ je pokazal posebno razumevanje u težki nezgodi. Poleg sožalja br. I. podstarešine Gangla prizadjetim družinam, je nakazal tudi dejansko

podporo — Din 6000 sirotam. Domaće društvo pa se je veličastnega pogreba udeležilo po deputaciji u krojih ter je u črno u žalno zelenje zavilo svoj Sokolski dom. Na pročelju je bil vidjen napis: »Slava pokojnikom!« in na vseh oknih so brile svečice ter pomembno medlo svetile ruderjam na zadnji poti.

V znak pietete pa je odgovedalo tudi vse svoje nameravane prireditve. Odgodena je na poznejši čas igra »Velika abeceda«. Pravtako je bila odgovana akademija v proslavi uvedenja in se bo vršila v zvezi s prosl

klamacija najmlajšega sokoliča. 8. Pajolani (žen. naraščaj). 9. Prizor: »V Korotan« (moš. deca). 10. »Carmen« (članici). 11. Skupine (moš. naraščaj). Br. Neuberger, vijolinski solo »Kobelikova serenada«. 13. Ritmični valček (članica s. Bartolova). 14. Mešani zbor Glas, dr. »Narodne« (dr. Dolinar). 15. Dvojice (članici u članicu). 16. »Mladička« ritmična igra z. dece. 17. Orkester (Seljanka, ruske narodne). 18. Zdravica (E. Adamič). Moš. zbor s fanfarami in živa slika.

Vse brate sosednjih društev opozarjam na prireditev!

SOKOLSKO DRUŠTVO HUDA JAMA

Dočakali smo težko pričakovano prvo našo prireditev v našem novem, sicer provizornem, a vendar za naše skromne razmere zadoščajočem domu, ki smo si ga s težkimi žrtvami, z neprimernim požrtvovanjem članov-delavcev zgradili in uredili iz stare barake, ki jo je društvo dal na razpolago rudniški ravnatelji br. inž. Kloc, ki nam je v veliko oporo. Naši siromašni članidelaveci, ne le da so po napornem delu šli na kuluk za svoj dom, še celo od svojih itak že preskomornih prejemkov so si odtrgali krvavo prislužene dinarje, da so mogli plačati material, v kolikor ga nismo dobili podarjenega ali vsaj ceneje. Ta brezprimerna požrtvalnost našega ruderja-trpina, ki pa hodiči biti našreden, zasluži vse in javno priznanje. Ko imamo svoj dom, pa sta si lahko tehnični in prosvetni odbor se stavila tudi obširen delovni program, česar prvi uspeh je ravno privedemberska akademija, ki je po zaslugu bratov načelnika, prosvetjarja in šolskega upravitelja prav lepo uspela. Pa kljub delu z gradnjo in urejevanjem doma, ki ima lepo telovadnico z odrom, tudi telovadbe in prosvetne dela nismo zanemarjali. Dne 25. oktobra smo svečano proslavili 20letnico Kumanovske bitke združeno s komemoracijo za Vladimirem Gortonom. Dne 12. novembra smo se s predavanjem spomnili Rapalla in končno praznik Ujedinjenja smo praznovali z omenjeno akademijo. Pridno je na delu sedaj dramski odsek, ki pripravlja vprizoritev drame »Kajnc pod vodstvom brata prosvetarja Sile. Iz omenjenega razvidimo, da je naš Sokol delamžen in da se ga je tudi in predvsem baš delavstvo oklenilo z ljubeznijo, spoznavši pomen Sokolstva za svoj splošno napredok in izobrazbo. Povsod tam, kjer se inteligenca prime dela in najde stika z našim priprostim človekom, je možno uspešno delo, a posebej ravno v Sokolstvu, ki že po svoji ideji združuje vse stanove v harmoničnem skupnem stremljenuju po lepšem, višjem in boljšem. Našemu mlademu Sokolu pa kličemo: le pogumno in vztrajno preko vseh ovir do popolne naše zmage. Zdravo!

Zupa Cetinje

SOKOLSKO DRUŠTVO BAR

Proslava 1 decembra.

Pražnik narodnog i državnog Ujedinjenja proslavljen je u Baru na veoma svečan način. U 9 sati održano je svečano blagodarenje u svim bogomoljama. Posle blagodarenja formirana je veličanstvena povorka u kojoj su uzeli učešće Sokoli, muzika, učenici i učenice gimnazije, osnovnih škola, ženske zanatske škole, činovništvo i gradaštvo. Povorka je pošla od Saborne crkve kroz varoš St. Bar do gimnazije, gde je nastala sokolska svečanost i načno veselje.

U prisustvu svih članova Sokolskog društva, predstavnika vlasti, predstavnika svih kulturno-prosvetnih i nacionalnih društava i velikog broja gradaštva — svečanost je otvorio starešina Sokolskog društva br. Popović Jaroš nakon čega je muzika intonirala državnu himnu, i svih prisutni priredili su burne ovacije Nj. V. Kralju, Kraljevskom domu, Jugoslaviji i Sokolstvu.

Posle ovoga izvedene su sokolske vežbe, a iz ovih održao je predavanje o značaju 1 decembra prosvetar br. Marko Strahinjić. Po završenom predavanju izvršeno je svečano prevodenje sokolskog naraštaja u članstvo i svečano polaganje zaveta novih članova, a zatim je svečanost zaključena.

U 12 časova uniformisano članstvo sa upravom Sokolskog društva i muzikom »Bratimstvo« pošlo je sa 2 velika automobila na Pećurice, gde je nastavljena svečanost. U 13 časova održana je svečana sednica uprave društva i Sokolske čete Mrkojevići, koju je otvorio prosvetar brat Dušan Marković u zgradbi osnovne škole. Zatim je starešina brat Popović izvršio svečano polaganje zaveta članova Sokolske čete Mrkojevići. Govorili su brat Prelević Zarija i brat Šoč Duro. Po završenoj sednici nastalo je narodno veselje, koje je uz najveće oduševljenje trajalo do 16 časova, kada se su gosti, ispršeni od članova čete i velikog broja stanovnika Mrkojevićke opštine, vratali u St. Baru.

Na ulazu u varoš formirana je povorka uz muzikom, koja je prošla kroz

varoš, priredivši oduševljene manifestacije Nj. V. Kralju, Nj. Kr. V. Prešolonskečniku Petru, Kraljevskom domu, Jugoslaviji i Sokolstvu, a zatim je produženo veselje.

SOKOLSKO DRUŠTVO TIVAT

Nikakova svečanost u Tivtu ne obavi se u tako veličanstvenom duhu, kao što »Sokolski praznik« na dan 1 decembra.

Uoči samog dana iluminirano je citavo mesto in njegova obala u duljini od preko dva kilometra, te upriličena bakljada s povorkom, u kojoj su stupala deca i naraštaj s iluminiranim balonima na čelu s mesnom glazbom, za kojom su stupali Sokoli, općinski većnici na čelu s općinskim načelnikom, predstavnici raznih institucija, te s lepim brojem svesnog pučanstva. Povorka se je zaustavila pred općinskim domom, gde je s balkona općinski načelnik br. Anton Vuksanović održao govor o značenju našeg ujedinjenja i potrebu gajenja lepe uspomene ovog velikog događaja.

Na sam praznik održano je u župskoj crkvi blagodarenje, na kojem je prisustvovalo članstvo, članice s naraštajem i decom, predstavnici civilnih i vojnih vlasti i veliko mnoštvo naroda.

Nakon blagodarenja održana je u domu Jadranske Straže »Svečana sednica«, na kojoj su korporativno učestvovali učenici s blagodarenja. Pre »Svečane sednice« otpovedao je mešoviti zbor »Jadrana« narodnu himnu, a sednicu je otvorio starešina društva br. Frano Les, pozdravljajući sve prisutne. Zatim je pozvao prisutne da pozdrave starešinu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra i Onoga, koji je ovoj velikoj i narodnoj instituciji odobrio, da njegov prvenac stoji na čelu Sokolstva, prvom Sokolu Nj. V. Kralju Aleksandru I.

Seća se premiulog člana pok. brata Marijana Pivčevića i setrice Staničić, te pozivlje, da im se oda dužna pošta i klinike »Slava«.

Zatim je prosvetar br. Šime Rajčević održao kratko ali tako jezgovito i lepo povezano predavanje o razvijanju ideje Jugoslovenstva.

Nakon toga je orkestar kr. mornarice otsvirao fantaziju iz opere »Zrinski« od Zajca, a zatim je sa shodnim nagovorima starešina br. Les predao diplomu društvenoj načelnici s. Mariji Padovan, te preveo naraštajce u članstvo, predviđajući im ovaj veliki čin i značenje o prikopčanju sokola, znači, našto je orkestar otsvirao »Slavenku ouverturu« od Tittla. Na koncu je novo članstvo položilo »sokolski zavet« i pristupilo se upisivanju u društvenu knjigu, a svečana sednica je zaključena s Knohovom sokolskom koračnicom.

Naveće je održana svečana akademija. Dvorana je bila dupkom puna. Nikada dom Jadranke Straže nije bio tako prepun posetnikom kao ove godine, pa je usled prenartpanosti nastala negativna gužva. Sama akademija je održana ovim rasporedom: 1) »Maritana« ouverture od Wallace, otsvirao »Slavenku ouverturu« od Tittla. Na koncu je novo članstvo položilo »sokolski zavet« i pristupilo se upisivanju u društvenu knjigu, a svečana sednica je zaključena s Knohovom sokolskom koračnicom.

Sve su priredbe bile veoma lepo posvećene. Dvorana je bila uvek dupkom puna. Bili su prisutni i svi predstavnici vojnih i civilnih vlasti. Naročito je zaplena ljestvica br. brigadnog denerala Pavlovića, koji je pred kratkim vreme došao u naše mesto. On je inače poznat u sokolskim redovima kao odličan sokolski radnik.

Proslava dana Ujedinjenja davala je svake godine našemu članstvu mnogo elana za rad, pa se i za ovu proslavu može reći, da je ostavila dubokih utisaka i podigla duh u našem društву. — M. S.

duše sjajem i veličinom sjajnih likova iz naše prošlosti, da im dade u dubini duše svoje dužno poštovanje za njihova dela, a ujedno da im obeća da će znati ceniti njihov rad, sledeci ih u radu koji nam nalaže naši nacionalni interesi.

Ovogodišnja proslava u našem društvu obavljena je u tri dela. Količko se radilo najbolje nam kazuje bogatstvo programa:

30. novembra uveče održana je u sokolani svečana akademija sa sledećim programom: 1. Državna himna, pevao muški zbor Sokol. društva. 2. Pozdrav starešine br. dr. J. Variole. 3. Uvertira iz opere »Bandit« od Suppe-a, izvodila društvo. glazba. 4. O značenju 1 decembra, govorio br. prof. Marko Sablić, društvo. prosvetar. 5. Ritmičke vežbe ženskog naraštaja. 6. Sedmorka — vežbe muškog naraštaja. 7. »Čuješ, dušo«, pevao muški pev. zbor Sokol. društva. 8. Vežbe s čunjevima, izvodile članice. 9. Vežbe na preči, članovi prednj. zborna. 10. Venac slovenskih pesama, izvodila društvo. glazba. 11. Zavet novoga članstva.

1. decembra, po podne održana je svečana akademija za naraštaj, sa sledećim programom: 1. Prvi decembarski, sokolski i narodni praznik; govorila sestra Zorka Vojnović-Trkulja, nast. grad. škole, tajnica žup. prosv. odbora. 2. Vežbe s lopticama, izvodio žen. naraštaj. 3. »Kozačok«, rus. ples, izvodio muški podmladak. 4. Ritmičke vežbe s vencicima, izvodio ženski naraštaj. 5. »U boji u boji« i »Kosovski valček«, izvodio gudalačko-tamburaški orkestar članova Sokol. društva. 6. Vežbe na ručama, izvodio muški naraštaj. 7. Ritmičke vežbe s velima, izvodio žen. naraštaj. 8. Vežbe sedmorice, izvodio muški naraštaj. 9. Prevodenje naraštaja u članstvo in zavet naraštaja.

U nedelju, 4. decembra, održana je svečana akademija za podmladak, sa sledećim programom: 1. Zašto slavimo 1 decembar? Govorio br. društveni prosvetar prof. Marko Sablić. 2. Rad i odmor. Ritmičke vežbe najmlajše dece. 3. »Kozačok«, ruski ples, izvodio muški podmladak. 4. »Sat«, ritmičke vežbe najmlade dece. 5. Vežbe girlandom, ritmičke skupine, žen. naraštaja. 6. »Neka živi Jugoslavija«, pevao muški podmladak.

Ovaj birani program izveden je na sve tri prirede tako, da se ne bi moglo reći koja je tačka bolje izvedena.

Pri izvedenju programa ove je godine po prvi puta nastupila i pevačka sekacija društva. Ova je sekacija mlađa, jedna od najmladih u našem društvu. Za sada pokazuje mnogo volje i smisla za rad. Sastavljena je iz samoga članstva Sokolskog društva i broji oko 40 pevača. Dirigent je br. Eugen Verhar, učenik V razreda Učiteljske škole. U ovoj sekiji peva lep broj mlađih oficira karlovačkog garnizona.

Sve su priredbe bile veoma lepo posvećene. Dvorana je bila uvek dupkom puna. Bili su prisutni i svi predstavnici vojnih i civilnih vlasti. Naročito je zaplena ljestvica br. brigadnog denerala Pavlovića, koji je pred kratkim vreme došao u naše mesto. On je inače poznat u sokolskim redovima kao odličan sokolski radnik.

Proslava dana Ujedinjenja davala je svake godine našemu članstvu mnogo elana za rad, pa se i za ovu proslavu može reći, da je ostavila dubokih utisaka i podigla duh u našem društву. — M. S.

Zupa Čubljana

SLOVO KOMANDANTA DRAVSKE DIVIZIJSKE OBLASTI G. DIV. GENERALA BOGOLJUBA ILIĆA OD SOKOLSTVA

V torek, dne 6. t. m. ob 16. uri so se zbrali na izrecno željo g. generala Bogoljuba Ilića u sejni dvorani Sokolstva kraljevine Jugoslavije. Sledila je deklamacija »Naša zemlja«. Nato je nastopil moški naraštaj, ki je poleg prostih vaj izvedel še par skupinskih vaj dobro in skladno. Opaziti je bilo da maleknostnih napak, katere pa v celoti niso pokvarile efekta. Sledila je deklamacija »Koroško pismo«. Nato je odpel mešani pevski zbor »Venec narodnih pesmi«. Naraščajna Turščica Ivanka je nato deklamirala »Župančičev »Z vlakom«. Po deklamaciji so nastopili člani s prvo prosto vajo za Pokrajinski sokolski zlet 1933 v Ljubljani. Izvedba je bila jako dobra. Sledila je deklamacija Župančičev »Razgovor« in »Osveta Kosova«.

Prese neto so nas članice in naraščajnice z rajalnim nastopom, ki je željelo da se strani občinstva mnogo priznanja in so morale to točko ponoviti.

Po rajalnem nastopu članice in ženskega naraščaja je nastopilo šest članov na bradliji, ki so izvedeli vsak po dve vaji, med temi tudi nekaj težkih sestavov v vsakem oziru odlično.

Po končani akademiji se je izvršil zaobljuba članstva. Nato je odpel mešani zbor s spremljevanjem harmonije »Bože pravde«.

S to točko je bila svečanost zaključena. Zelebi bi videti še več tako lepo uspeli akademiji s pestrim in bogatim sporedom toda ob bolj zasedeni dvorani.

Vsem bratom in sestrarn, ki so žrtvovali toliko truda za naše Sokolske ideale, da je proslava moralno in gmotno uspela naša bratska zahvala.

zdraviti v beli Ljubljani, proseg Vas Vaše podpore pri našem sokolskem delu, ki je ob vladajočih razmerah jačo težavno. Nade, ki smo jih stavili na Vas niso ostale neizpolnjene. Kadarkoli smo potrebovali Vašo dobroto in naklonjenost, vedno ste pokazali polno razumevanje za sokolske želje in potrebe. Sprejmite za vso Vašo ljubeznost in dobrotnost napram Sokolstvu naše župe najiskrenje in bratsko sokolsko zahvalo.

G. general, težko nam je pri srcu ob uru slovesa. Vendar nam to bridko čuvstvo blažno trdno prepiranje, da boste tudi na svojem novem službenem mestu imeli prilike nuditi vzyšeni sokolski ideji blagohotno pomoč in podporo. Želimo Vas srečo, zadovoljnost in popolne uspehe v Vaši novi službi na kraju bisera našega divnega sinjega Jadrana, kamor Vas je poklical Nj. Vel. naš modri Kralj, dobro vedeč, da je za našo dragoceno Boko Kotorsko, ki ji ni para na vsem svetu, treba energije junaškega čuvanja. Bodite uverjeni g. general, da Vas bomo Sokoli ohrnili v trajnem, prijetnem in hvaležnem spominu.

Nato ga je še br. župni starosta povabil na I. Pokrajinski zlet SKJ, ki se bo vršil v Vidovih dneh prihodnjega leta v Ljubljani v proslavo 70 letnice Ljubljanskega Sokola, nakar je g. general obljubil, da se bo drage volje udeležil omnenjene izredne sokolske slavnosti, ako mu bodo to le dopuščale službene razmere.

V spominsko knjigo Sokola I, kjer je vpisano že veliko število odličnih mož je zapisal g. general sledeče važne besede:

»Komandant dravske divizijske oblasti u Ljubljani, divizijski general Bogoljub S. Ilić oprastajući se sa Sokolima u Ljubljani uveren, da je Sokolstvo najzdravija ideja sadašnjosti, ideja budučnosti, ideja, koja najbolje odgovara duhu i osobinam svih Slovencev. U slozi je spas! Samo sloga Slovence spašava, a prvi in najidealnejši borci za mir, ljubav in slogu jesu Sokoli. Zdravo, Zdravo, bračo Sokoli!

Pod te velepomembne besede so se vsi navzoči podpisali.

SOKOLSKO DRUŠTVO BOROVNICA

Kako vse prejšnja leta, tako je tudi letos proslavilo naše Sokolsko društvo največji državni praznik »Udruženje« nadvse častno.

Dne 1. decembra se je vršila v dvorani Sokolskega doma dobro uspelo akademijo s petjem. Pred dobrim mesecem ustanovljeni pevski mešani zbor domačega sokolskega društva je odpel pesem »Gremo v Korotan«. Nato je imel slavnostni govor društveni prosvetar br. Mivšek V., ki je v kratkem temperament

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

»Hapci«, ki je tudi najtežje Cankarjevo delo in katerega še poklicna gledališča smatrajo za najtežje slovensko delo. Studenški Sokol je drama predvajal pred nabito polno dvorano in žel mnogo odobravanja. Pa saj je stalo mnogo truda in dela in režiser br. Mlakar je izklesal res prave type, kakrsne si je zamislil Cankar. Pred igro je brat Lintner imel uvodno predavanje o avtorju in njegovem književnem delu. Dnevno časopis je prineslo kako la-skavo kritiko o tej igri.

V temu meseca novembra je studenški Sokol spet nastopil na svojih deskah in hram Talijs se je dvakrat napolnil do zadnjega kotička. Tokrat so nam studenški diletantri predvedli krasno, melidijozno opereto »Poteihu«, ki je najboljše delo dunajskega komponista Ziehrerja in se odlikuje po svoji živahni vsebinu in veselju humoru. Režiser br. Lintner je popolnoma rešil svojo nalogo ter igrал tudi glavno vlogo. Naštudiral je zbor in orkester, katerega je vodil br. Kavčič, tako spretno, da je bil v stalnem kontaktu z zborom in solisti. Nastopili so sledče sestre in bratje: Lintnerjeva, Šusterščeva, Jerebova, Kranjčeva ter br.: Lintner, Makar, Škilari, Blažič Fr., Kolar, Blažič Stefan, Ambrožič, Šinkovec in drugi.

Opereto je popolnoma na novo in moderno inšceniral brat Mlakar, za kar je dobil posebno pohvalo od strani društva.

Prvo gostovanje s tem delom se je vršilo v Ptiju z istim moralnim, ampak z manjšim gmotnim uspehom. Konstitali smo dejstvo, da nas je bratsko društvo Ptuj, ki steje okoli 800 pripadnikov Sokolstva pustilo popolnoma na cedilu in se ni odzvalo kljub večkratnemu našemu vabilu.

Predvidena so še nadaljnja gostovanja in se tozadevna pogajanja že vršijo.

V doglednem času se bo uprizoriла Golarjeva kmetska komedija »Dve neveste«, za katero vlada precejšnje zanimanje.

Tudi naši deci smo preskrbeli gledališče, lepo lutkovno gledališče, ki se nahaja v dvorani gospoda Špurljeja, ki nam jo je readevolje odstopil. Vršijo se redne predstave za deco kakor tudi za odrasle. Veliko zanimanje je posebno od strani dece za te predstave, ki so bile do sedaj dobro obiskane. Lutkovni odsek, kateremu predseduje br. Vranc, si prizadeva mladini nuditi čim več predstav po minimalni ceni 1 in 2 Din in s tem odvračati deco od potepanja po cestah in jo pritegniti Sokolstvu. Viden je uspeh. Studenški Sokol ima okoli 250 dece, kar znači prirastek od lanskega leta za 2 oddelka. Deci moramo veči v dušo pravo sokolsko ideologijo in imeti bomo zvezte in verne Jugoslovane. Te naloge naj bi se vsako sokolsko društvo zavedalo. Ne s sportnim pretiravanjem, nego s pristno sokolsko vzgojo si bomo utrdili naše položaje in pridobili več pripadnikov Tyrševih idej.

Te naloge se naš Sokol zaveda in je tudi v Studencih popolnoma potrebna, kajti internacionalno misleče delavstvo je še vedno ovira razmazanu sokolski ideji in vendar že uvideva, da je nihova deca izročena v naročje sokolski vzgoji popolnoma varna in tudi moralno popolnoma pravilna.

Ob prilikih obletnice prve balkanske vojne se je vršilo tozadevno predavanje. Predaval je znani zgodovinar gosp. prof. Baš, ki se je readevolje odzval povabilu. Najlepša mu hvala. —

Kolar Vilko.

Zupa Mostar

SOKOLSKA ČETA ČILIP

† Brat Niko Gatić, učitelj.

7 novembra o. g. premiuno je uvaženi i cenjeni rodoljub, oprobani i vatrenci nacionalista, iškusi in požrtvovani radnik in agilni Soko br. Niko Gatić, učitelj osnovne šole u Močićima, sreč dubrovački. Ovaj u svemu idealni učitelj počeo je svoju službovanje pre 32 godine u srežu makarskom. Rasipajući bogatu riznicu svoga duha medu svoj omiljeni narod, svuda je stekao osobiti ugled in veliko poštovanje.

U Sokolu je sokolski mislio i radio i imao je odredene jasne i napredne poglede o svim pravcima sokolske de-lavnosti.

Mir Tvojoi blagoj dušil! Časno, pošteno i dostojno si se odužio pozivu, porodici, društvu i državi.

Uspomena na Tebe ostace u dušama braće Sokola večito sveža. Zadužio si nas, i ovo nekoliko redaka u mesto voštanice na svetlosti Ti grobu.

Pokoj Ti plemenitoj duši i mir pe-pelu Tvome!

D. Z.

SOKOLSKA ČETA POSUŠJE

Proslava dana Ujedinjenja

Naša mlađa četa, koja ove godine slavi godišnjicu svoga osnutka, proslila je dan Ujedinjenja našega naroda na najsvečaniji način.

Pored ostalih tačaka, koje su izvedene, za vredno je napomenuti govor brata Čuturića Šimuna ovd. učitelja i sokolskog radnika, u kome je izneo velike napore naših največih umova, te krunisanje njihovog rada, pomenuvši pored ostalih veliki rad i zasluge za naše Osloboedenje i Ujedinjenje koje je dovršio neumrl kralj Petar Veliki Oslobodilac. Njegov govor je saslušan na največem pažnjom i odobravanjem.

Posle govora brata Čuturića, izgovorio je brat Luka Crnogorac iz zaselka Čitluka deklamaciju namenjenu za ovaj dan, a sastavljenu po napred ponemotu bratu Čuturiću.

U večer istoga dana, priredeno je uobičajeno večernje poselo, na kojem je također govorio brat Jerković Nikola, upravitelj ovd. Osnovne škole. I njegov govor bio je prožet patriotizmom, te ljubavlju prema Kralju i Otadžbini.

Poselo je otvoreno po starom našem običaju s guslarom.

Uspeh kako akademije, tako i večernjeg posela je izvan svakog očekivanja.

N. S. K.

Zupa Novo mesto

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVO MESTO

Narodni praznik Ujedinjenja je proslavilo naše društvo s svečano akademijo, ki se je vršila v sredo, 30. novembra ob 20. uri v Sokolskem domu. Obisk je bil naravnost rekorden, saj je bila tokrat dvorana premajhna. Po leg zastopnikov uradov in korporacij se je akademije udeležila tudi vsa takojšnja gimnazija s profesorskim zborom ter gojenci kmet. banovinske šole na Grmu s svojimi profesorji na čelu. Tudi članstvo se je odzvalo polnoštivalno. Manjkalo pa je že še vedno slavnostrnih krojev, ki so bili za to slavje obvezni. Ves program je obsegal 18 točk in je bil sestavljen ter izvajen brezhibno in viziorni. Vodil ga je agilni načelnik br. Papež. Pred pol deveto uro je otvoril akademijo društveni orkester s sokolsko koračnico, nakar je imel slavnostrni govor župni starosta br. dr. Vašič. Po končanem govoru je odigral orkester himno.

Na okusno okrašenem odrusu je 12 članic dece izvajalo ljubko sestavo: Deča - kuharji v posebnih oblekah. Točka je zelo ugajala. Društveni orkester je nato pod spremnim vodstvom br. Šproca odigral dr. Čerinovo Lepo Maro. Kakor to, tako je tudi vse naslednje točke podal naravnost popolno in je od spomladanskega nastopa vidno napredoval. Manjkajoče važne instrumente pa je treba vsekakor še izpolniti, da bodo uspehi orkestra še večji. Deseterica moške dece je zagnala zanimivo telovadno slikico: »Život deteta v vežbi« v splošno zadovoljstvo. Vodil jo je br. Tone Valentinič. Zelo posrečena je bila deklamacija Gradnikove Svobode, ki jo je podal s pravim občutkom br. Samo Jarec. Prvikrat je nastopil na koncertnih deskah moški društveni pevski zbor in zapel Laharnarjevo: Na delo, ženski zbor z dr. Dolinarjevo Mamico in mešani zbor (34) z Adamičevim Kraljem Matjažem. Zbor je vodil br. Gorenšek. Mlademu zboru mnogo poguma!

Po odmoru je devetka moške dece izvedla malo preveč odsekano 3 sestavo br. Fona, ki je oddelek tudi vodil. Sledilo je 5 naraščajnic, ki so podale z eleganco pestre skupinske vaje, nakar je odigral orkester Macayevberovo fantazijo iz opere Hugenot. Mimogrede naj bi pripomnil, da bi v bodoče društvo. P. O. bolj pazil na se-stavo programa — ki boli resnično v skladu z naslovom. Tu mislim posebno na glasbeni program, ki v II. delu ni odgovarjal naslovu. Zakaj iščemo razne Waldteufle itd., ko imamo dovolj slovenskih glasbenih del na razpolago! Višek večera je bil nastop devetorce naraščajnikov, ki so pod vodstvom br. Papeža izvedli bravuzorno in odlično težko »Polonaiso«. Po Waldteuflovem Chantily valčku, ki ga je igrал orkester umerljeno, je sedem naraščajnic zarajalo ritmično sestavo Narcis, po istoimenski pesmi Vojislava Ilića, ki jo je pred zastorjem recitaril čuvstveno br. Metod Podbevk. Tudi ta točka je po krasni izvedbi zadivila občinstvo. Sestra Mica Adamičeva, ki je vodila vse ženske oddelke, je lahko na svoji prvi nastop ponosna. Glasbeni program je zaključil orkester s Sousovo koračnico, nakar je šestorica izbranih telovadcev izvedla težko uspešno kompozicijo krog in z njo zaključila slavnostrno akademijo ob 11. ur. Zadnjo točko je naučil br. Tone Valentinič, ki se je z današnjim programom pokazal kot mnogo obetač dober prednjak. Smem pa ob zaključku pojaviti tudi neimenovanu sestro, ki je vseskozi spremljala na klavirju vse telovadne točke in s svojim točnim interpretiranjem mnogo pripomogla k tako lepemu uspehu akademije. Društvo in njega prednjaškemu zboru vsa počela!

Pokoj Ti plemenitoj duši i mir pe-pelu Tvome!

D. Z.

Pokoj Ti plemenitoj duši i mir pe-pelu Tvome!

Izležbi članstva, dijašta ter zastopnikov uradov in korporacij ob 10. uri, katero je vodil br. Marinček, društveni starosta, ki je imel ob tej prilikih tudi lep govor. Po zaprsegi novega članstva je bil ta slavnostni zbor zaključen kot zavrsitek proslave prvega decembra.

Zdravo!

— ar.

Zupa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO APATIN

Proslava 1 decembra

Sokolsko društvo Apatin i ove je godine na svečan način proslavilo svoj sokolski praznik kao spomendan našeg narodnog in državnog ujedinjenja. Posle blagodarenja u ovdajšnjem crkvama i primanja kod sreskog načelnika br. dr. Tihomira Nikolajevića, održana je u 11 časova pre podne u velikoj sali Hotela Lindennajer svečana sedница Sokolskog društva. Pošle blagodarenja u crkvi otišli su učesnici svečanosti u »Školnik«, gde je održana svečana sednica Sokolskog društva. Pošle je otvorena na državna himna, otvorena je sednica po starešini Sokola, br. Vladimiroviću, koji je u svom govoru prve reči upravo dičnom sokolskom starešini, Prestolonasledniku Petru in našem ljubljenom Kralju. Zatim govor o žrtvama koje su položene na oltar narodnog ujedinjenja. Prosvetar društva, br. Stanislav Preprek, govorio je nato o značaju dana sa gledišta nacionalnog i sokolskog. Govori o postanku, razvijanju in konačnoj pobidi ideje narodnog osloboedenja i ujedinjenja svetu Južnih Slovena.

Starešina brat dr. Milan Vakanjac, javni blečnik, otvarajući svečanu sednico, pozdravio je prisutne predstavnike državnih vlasti na čelu sa sreskim načelnikom bratom dr. Tihomirom Nikolajevićem, kao i predstavnike samoupravnih vlasti in ostale goste, a zatim je pozvao sve da daju izraza svoje vernosti in odanosti našem Vladaru Nj. Vel. Kralju Aleksandru I in našem starešini Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Kr. Vis. Prestolonasledniku Petru. Iz svih grla prepune sale zaorilo se gromko: Živelj! Na to je hor gradanske škole otpelao državnu himnu. — Zamenik starešine brat dr. Aleksandar Gavrilović, sreski lekar, održao je zatim lep patriotski govor o značaju 1 decembra, istakavši žrtve celog jugoslovena in svih Slovena. Sada, kad imamo jednu jedinstvenu jugoslovensku državu, Sokolstvo ipak nije izgubilo pravo na svoj opstanak, kako neki kažu, nego ima svetu zadaču, da veru in tu jedinstvenu jugoslovensko državo učvrsti u srca svih Jugoslovena.

Posle ovoga izvršeno je svečano polaganje zaveta članova i članica, a tada je starešina zahvalivši se gostima zaključio sednici.

Predavač zatim prelazi na Sokolstvo in očrtava njegovu ulogu kod svih slovenskih naroda, a napose kod našega, gde je neustrašivo propovedano još pre svetskog rata bratstvo Jugoslovena in svih Slovena. Sada, kad imamo jednu jedinstvenu jugoslovensku državu, Sokolstvo ipak nije izgubilo pravo na svoj opstanak, kako neki kažu, nego ima svetu zadaču, da veru in tu jedinstvenu jugoslovensko državo učvrsti u srca svih Jugoslovena.

Uvečje je bila u istoj sali sokolska akademija, koja je odlično uspela. Hor Sokolskog članstva otpelao je Sokolsku himnu ob lse Bajiću in »Jesen stiže« ob Biničkog. Zatim su izvedene sokolske vežbe: Udicki-Milankov: »Sokolici« — simbol, vežba s recitovanjem — izvedena m. dec. — 2) Holečkova-Milankov: »Igra lutkama« — izvedila ž. dec. — 3) Momčilović-Pošpišil: »U red« — izvod, muška deca, — 4. Matejovec-Milankov: Igra s velovima — izvod, ženski naraščaj, — 5) Pošpišil-Milankov: »Sedmica« — članovi. — 6) Kutina-Matejovec: »Rokoko menut — ž. naraščaj, — 7) Kalaš-Milankov: Igra mornara — duet, — 8) Milankov: Vežbe na razboju — članovi.

Milina je bilo pogledati radost i zadovoljstvo vežbača, naročito dece in naraščajnic, ki so s največom preciznošču izvodili vežbe. Naročito moramo istaći duet »Mornari«, koji su izvodili br. Milankov Pajina in sestra Milankova Jelica. Posle programa razvila se igranka, koja je prošla v najlepšem raspoloženju. Materijalni uspeh bio je slab, ali zato moralni vrlo dobar.

SOKOLSKO DRUŠTVO BAČKA TOPOLA

Sokolsko društvo u Bačkoj Topoli proslavilo je i ove godine 1 decembra svoj sokolski praznik vrlo svečano.

Prepodnevni deo proslave otočeno je več u 8 časova, kada je u sokolani formirana sokolska povorka, koja je s mnogobrojnim školskim decom in nastavnicima, članstvom svih kategorija in muzikom Dobrovoljnog vatrogasnog društva prodefilovala glavnim ulicama, koje su za ovaj dan bile iskicene državnim zastavama, te se uputila v crkve da prisustvuje blagodarenju.

U 10 časova održana je svečana sednica uprave društva. U vrlo lepo, mnogobrojnim člimovima in zastavama, ukraseno sokolani, u prisustvu predstavnika državnih vlasti in raznih humanih in kulturnih društava, članstva in ostalih društvenih organizacija, održana je svečana sednica pozdravnim govorom starešina društva br. Kosta Lavarac, čiji je govor pažljivo saslušan i na kraju podprt pozdravim Nj. V. Kralju Aleksandru I in starešini Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Kr. Vis. Prestolonasledniku Petru. O značaju prvega decembra održao je lepo predavanje društveni pravetor br. Mirko Grdinčić, a potom je recitovao pesmu besmrtnom vodi M. Tiršu br. Nikola Mibovjević. Nakon ovoga položili su sokolski zavet novi članovi, te je pesmom »Oj letni sivi sokole« koju je otpelao hor učenika gradanske škole zavrsena svečanost.

Uveče u 8½ časova održana je u gospodini »Patak« svečana sokolska akademija s odabranim programom. Svaka tačka izvedena je dobro i nagra-

dena od mnogobrojne posete srdačnim aplauzima. Naročito lep utisak na prisutne ostavio je »Mornarev san« koji su izvela ženska deca in naraščajke s mnogo ljubavi, te »Živelja Jugoslavija«, koju su tačku na kraju izveli vežbači svih kategorija.

Za ovu akademiju pripremali su članstvo, brača Vinko Aras, načelnik društva, Vladislav Buhvald, zam. načelnika i Sahnken Trofim, te im za uspeh iste, pripada bratska hvala.

Župa Osijek**SOKOLSKA ČETA U VERI**

Proslava 1 decembra

Sokolska četa u Veri, proslavila je i ove godine sokolski in nar. praznik, dan Ujedinjenja, 1 decembar na svečan način kao što je to i prošle godine bilo.

Već 30 novembra uoči ovoga praznika priredili su članovi zajedno s ostalim narodom nacionalnu manifestaciju.

Za vreme povorka kroz selo, pucale su prangije i celo selo je imalo dirljiv i romantičan izgled, jer je bilo lepo osvetljeno.

Posebne manifestacije održao je u školi pred sakupljenjem narodom govor mesni učitelj br. Milenko Aćimović i značaju ovoga dana istaknuli su jedno i rad sokolske čete, koja ovde deluje tek jednu godinu dana.

Na sam praznik 1 decembra prisustvovali su svi članovi Sokola svečanom blagodarenju u crkvi, a posle toga prešlo se u školu gde je predvedeno u članstvu nekoliko naraštajaca, a posle toga položili su svi članovi svoj sokolski zavet te time završili divnu proslavu. — Uveče je održana u školi akademija gde je izvedeno par lepih sokolskih deklamacija, kao i pozorišni prikaz »Soko na radu koji su lepo izvela školska deca (podmladak) te pozorišni igrokaz »Dido«, koji su lepo izveli članovi sa seljačkim devjkama, a kao poslednja tačka akademije izvedene su proste vežbe članova koji su takođe svojim izvadanjem ostavili lep utisak na gledaoca. — Z. I.

Župa Skoplje**POLOŽILI PREDNJAČKE ISPITE**

U danima 8 i 9 novembra t. g. održani su pri načelništvu župe Skoplje ispiti za društvene prednjake, i iste su polagala braća: Petar Iličković, član Sokolskog društva Rostaša, Trifun Lazarević, član Sokolskog društva Gostivar, Petar Bošković, član Sokolskog društva Kičeva, Borivoje Elezović, član Sokolskog društva Vučitrn i sestra Ruža Pribičević, članica Sokolskog društva Rostaša.

Sva gore imenovana braća i sestra položili su ove ispite sa uspehom »spobanom«.

Pretečnik ispitne komisije:
Milutin Pavičević,
župski načelnik.

Župa Split**SOKOLSKO DRUŠTVO HVAR**

Proslava dana ujedinjenja

U starodrevnom gradu Hvaru proslavljen je ove godine dan narodnog Ujedinjenja na najsvečaniji način.

Slavlju je prisustvovalo celokupno građanstvo brez obzira na pleme, veru i stalež.

Već ranim jutrom plivao je grad u moru jugoslovenskih zastava. U 1½ odražao je biskup blagodarenje sa zahvalnicom.

Posle blagodarenja postrojila se povorka, koja je promarširala gradom do sreskog načelstva i nazad do sokolane. Glazba je svirala, a narod uručeno kličao svome junaka kralju, Kraljevskom domu, vojski, slobodnoj i ujedinjenoj Jugoslaviji, slobodi i t. d. U 11 sati u sokolani održala se svečana sedница s utvrđenim programom, pred celokupnim članstvom, pretečnicima vlasti i drugim građanstvom.

Brat starosta dr. Avelini otvorio je sednicu s temperamentalnim prigodom govorom u kome je ocrtao historijat našeg državnog i narodnog jedinstva. Njegov govor ostavio je duboki utisak na prisutne. Klicalo se Kralju, ujedinjenju i slobodi.

Na večer izvela se akademija s biranim programom. Kratko, ali vrlo jezgrovit, predavanje održao je brat prosvetar Dinko Placijor. U kratkim, kao salivenim potezima, ocertao je značenje prvog decembra u smislu historijskom, kulturnom, prosvetnom, političkom i sokolskom.

Velika hvarska sokolana bila je dupkom puna. Gradska glazba svirala je državnu himnu i druge nacionalne i sokolske pesme. Birani program akademije izvele su sve kategorije, kako još nikad do sada bez pogreške — s odličnim uspehom, a vredni vežbači i vežbačice bili su nagrađeni neprekidnim aplauzom — što služi na čest ustrajnim i vrednim prednjacima i prednjacicama.

Moralni i materijalni uspeh bio je izvanredan.

SOKOLSKO DRUŠTVO IGRANE

Proslava 1 decembra.

Ovo Sokolsko društvo proslavilo je državni i sokolski praznik na najsvečaniji način. Toga dana sve se je članstvo s naraštajem okupilo u sokolani i korporativno otislo u crkvu na blagodarenje. Na večer je bila svečana sednica kojoj je prisustvovalo čitavo članstvo s decom i naraštajem. Tom je prilikom održano predavanje o značaju 1 decembra i o istoriji Sokolstva. Bilo je mnogo poklaka Nj. Vel. Kralju, te starešini Sokola kraljevine Jugoslavije Prestolonasledniku Petru.

SOKOLSKO DRUŠTVO SUČURAC

Veličanstvena proslava dana Ujedinjenja

Uoči dana Ujedinjenja bila je povorka Sokolova sa svojom glazbom, praćena bakljama, Sokolovo društvo najvećanje je proslavilo dan Ujedinjenja. Preko celog dana raspoloženje je bilo svečano. Već od jutra počele se kuće, stanovi, dućani i t. d. resiti sa zastavama, a u 7 sati priredi budnicu sokolsku glazbu.

U 9 sati u jutro bilo je svečano blagodarenje u mesnoj crkvi. Za vreme crkvenog obreda svirala je glazba ispred crkve par biranih komada. — Posle blagodarenja krenula je velika povorka Sokolova sa svojom glazbom preko celog sela.

Na povratku povorka se poredala ispred općine, gde je brat opć. načelnik Jerkunica Jure održao oduseljivni govor o značenju 1 decembra. Nakon govora glazba je otsvirala državnu himnu u župi.

Klicalo se Kralju, državi i t. d. Posle povorki, Sokolovi i ostali vratali su se u društvene prostorije gde je predvedeno u članstvu nekoliko naraštajaca, a posle toga položili su svi članovi svoj sokolski zavet te time završili divnu proslavu. — Uveče je održana u školi akademija gde je izvedeno par lepih sokolskih deklamacija, kao i pozorišni prikaz »Soko na radu koji su lepo izvela školska deca (podmladak) te pozorišni igrokaz »Dido«, koji su lepo izveli članovi sa seljačkim devjkama, a kao poslednja tačka akademije izvedene su proste vežbe članova koji su takođe svojim izvadanjem ostavili lep utisak na gledaoca. — Z. I.

Župa Skoplje

POLOŽILI PREDNJAČKE ISPITE

U danima 8 i 9 novembra t. g. održani su pri načelništvu župe Skoplje ispiti za društvene prednjake, i iste su polagala braća: Petar Iličković, član Sokolskog društva Rostaša, Trifun Lazarević, član Sokolskog društva Gostivar, Petar Bošković, član Sokolskog društva Kičeva, Borivoje Elezović, član Sokolskog društva Vučitrn i sestra Ruža Pribičević, članica Sokolskog društva Rostaša.

Sva gore imenovana braća i sestra položili su ove ispite sa uspehom »spobanom«.

Pretečnik ispitne komisije:
Milutin Pavičević,
župski načelnik.

Nakon toga brat Bakotić Mate ocrtao je u tančine ovaj nacionalni blagdan mudre i spasonosne odluke Nj. Vel. Kralja.

Na koncu govora glazba je otsvirala državnu himnu, klicalo se Kralju, Jugoslaviji i Karadorđevom Domu.

Posle je održao predavanje brat potstarešina Krvavica Josip, upravitelj Osnovne škole »Pozdrav Sokolstvu« pred velikim brojem naroda. Ovo vrlo lepo predavanje o značenju Ujedinjenja i sokolskog praznika, bilo je često prekidano poklicima odobravanja.

Nakon toga govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

S ovim je završena prepodnevna svečanost.

Na večer, za vreme akademije, pred dubokim punom dvoranom brat potstarešina Krvavica Josip, upravitelj Osnovne škole »Pozdrav Sokolstvu« pred velikim brojem naroda. Ovo vrlo lepo predavanje o značenju Ujedinjenja i sokolskog praznika, bilo je često prekidano poklicima odobravanja.

Nakon stišanja, učenici mesne Osnovne škole deklamirali su razne patriotske pesme uz nekoliko šaljivih igrokaza na sveopće zadovoljstvo. Dečaci su pevali u zboru nekoliko rođajučih pesama.

Akademija je izvedena vrlo lepo, te je polučen moralni i materijalni uspeh.

Župa Sušak - Rijeka**SOKOLSKO DRUŠTVO KRK**

Proslava 1 decembra

Dan Ujedinjenja, kao narodni i sokolski praznik proslavljen je ove godine ovde na najsvečanije uz brojno učeće građanstvo.

Posle bogosluženja u crkvi održana je u sokolani u 11 sati pre podne svečana sednica Sokolskog društva, kojoj su prisustvovali svi predstavnici vlasti i nadležnosti, veliki broj građanstva i sokolske mlađeži. Sednica je otvorena pevanjem drž. himne dačkog mešovitog zbora, a po pozdravu starešine data je reč bratu prof. Stjepanu Gruberu, koji je održao iscrpljivo predavanje o značenju 1 decembra. Prikazan je histor. ulogu Sokolstva u pripremanju oslobodenja, budjenju nacionalne svesti i širenju demokratskih i slobodarskih raspolaženja u narodu, da je zaokruženu i jasnu ideju o smislu sokolskog 1 decembra, upotpunivši ju i prikazom o večitim ideoleskim temeljima i ulozima Sokolstva, koju ono i dalje ima u životu da vrši. U skladu sa svojom tradicijom, Sokolstvo mora nastojati da sačuva čistotu svoje misli, te da, neodvisno, ostane i dalje na braniku onih idealima, koji su uzidani u temelje ovog pokreta i dosadašnjeg blagotvornog njegovog delovanja. Ono i dalje ima da služi samo narodu i ostane opće — narodni regulativi svega zdravog napretka u izgradnju njegovih viših nacionalnih i moralnih vrednoti. — Iz ovog predavanja pročitan je i poslanički prikazan je u sredini 1 decembra, upotpunivši ju i prikazom ove godine ovog značenja dana Ujedinjenja.

Priredba je uspela iznad očekivanja. Naši su protivnici već trljali ruke od veselja i trubili o slomu, jer su nam, po presudu suda, sprave bivšeg Hrvatskog Sokola dan dva pre akademije bile odazete i predate onima kojima ih je bivši Hrv. Sokol bio za dug založio. Onemogućili su nam nastup na spravama, ali su se inače u računu prevrili. Program je bio dobro izveden. Sve je bilo na visini. Moralni i idejni uspeh nije izostao.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAMET-KANTRIDA

Proslava Ujedinjenja

Blagdan Ujedinjenja vrlo je svečano proslavljen i u našem mestu.

U 9 sati krenula je velika povorka meštana, članstva i školske dece u mesnu crkvu, da prisustvuje svečanoj službi božjoj. Posle toga prisustvovalo se školskoj priredbi, a iza toga svečanoj sednici ovoga društva, gde se obavila zakletva novih članova i prevod iz mladih u starije kategorije.

Društveni orkestar ispunio je program dobrim sviranjem, a himnom »Hej Sloveni« završena je sednica. Ovom zgodom predana je diploma župe br. Vladimiro Pilepiću za postignuto prvo mesto pri godini župskog natačanja u plivanju.

Uveče u 8 sati započela je akademija, kojoj je sudjelovalo i bratsko društvo iz Marinici sa svojom glazbom. Uz precizno nastupanje i vežbanje pojedinih kategorija (nastupile su sve kategorije) u prostim vežbama i na spravama, nastupio je i društveni pevački zbor, te ovom zgodom izneo i narodne pesme iz Kastavštine od I. Matetića, koje su bile s velikim oduseljavanjem popraćene.

Prigodnu reč održao je br. prosvetar istog dana održana je i akademija, koja je u svakom pogledu uspela. Napominjemo samo, da se u radu pokazuju jednostavnost, jer je na akademiji nastupila samo sokolska školska omladina, dok se vanškolskim redovima ne posvećuju nikakva pažnja da se privedu sokolskom radu i tako Sokolstvo raširi i medju ostalo građanstvo. Greška u toj stvari vrlo je velika. To bi nova uprava morala svakako da ispravi. Još bi tražili da se na akademijama iznose lepe akademiske kompozicije, kojima obiluje naš »Gimnastički«, a postoji mogućnost da se svladava.

ju. — Podmladak i naraštaj nastupio je u osam tačaka; u 5 muški, a u 3 ženski. I jedni i drugi dali su najbolje. Odlični su bili naraštajci u šestorci, no ni drugi ne zaostaju. Hvala ovome radu priпадa vrsnom društvenom načelniku bratu Jarnoviću.

Cela ova proslava 1 decembra bila je jedna velika i lepa manifestacija Sokolstva u našem mestu, sedištu krčkog biskupa. — Gs.

SOKOLSKO DRUŠTVO GOSPIĆ

U nedelju 20 novembra održano je kod nas u spomen 12 obljetnice rapalskoga ugovora društveno selo. — Na programu su bila dva predavanja: »O rapalskom ugovoru« i »Saradnja Jadrančke straže i Sokola«, jedna deklamacija (J. A. Kraljić: Ne kloni, maško), jedan violinistički duet, a ženski hor otpjevao je »Pjesmu o Istri«. Moralni uspeh se učinio odličan, a brojan poset sestara i braće dao nam je potstrek za daljnji rad. — B. V. M.

SOKOLSKO DRUŠTVO SENJ

Naše je društvo proslavilo praznik oslobodenja i ujedinjenja našega naroda osobito svečano.

Uoči ovoga svečetka uvečer je održana akademija, gde je brat opć. načelnik Jerkunica Jure održao oduseljivni govor o značenju 1 decembra. Nakon govora glazba je otsvirala državnu himnu uz još nekoliko rodoljubnih pesama.

Na koncu govora glazba je otsvirala državnu himnu, klicalo se Kralju, Jugoslaviji i Karadorđevom Domu.

Posle je održao predavanje brat potstarešina Krvavica Josip, upravitelj Osnovne škole »Pozdrav Sokolstvu« pred velikim brojem naroda. Ovo vrlo lepo predavanje o značenju Ujedinjenja i sokolskog praznika, bilo je često prekidano poklicima odobravanja.

Nakon toga govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

S ovim je završena prepodnevna svečanost.

Na večer, za vreme akademije, pred dubokim punom dvoranom brat potstarešina Krvavica Josip, upravitelj Osnovne škole »Pozdrav Sokolstvu« pred velikim brojem naroda. Ovo vrlo lepo predavanje o značenju Ujedinjenja i sokolskog praznika, bilo je često prekidano poklicima odobravanja.

Nakon toga govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

S ovim je završena prepodnevna svečanost.

Na koncu govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

Na koncu govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

Na koncu govorio je brat prosvetar Brešan Vjekoslav i brat Lukeštin Franje.

Time je zvanični deo proslave bio završen, posle čega je nastalo uz zvučne radio orkestre, pod vodstvom sestre A. Kamenar, veselje koje je proteklo u pravom sokolskom skladu. — A. M.

SOKOLSKO DRUŠTVO KUTINA

Sokolsko društvo Kutina proslavilo je na vrlo svećan način nacionalni blagdan Ujedinjenja. U oči 1 decembra održana je zabava u Sokolskom domu, kojoj je prisustvovao uz članstvo i prestavnike vlasti i brojno gradanstvo.

Svečanost je otvorio brat starešine dr. Z. Golner, lepim govorom, u kojem je izneo značaj 1 decembra za naš narod.

Pevačka sekcija Sokolskog društva skladno je otpevala sokolsku himnu i više narodnih popevaka. Muškim i mešovitim zborom ravnalo je br. M. Dolenc, koji je uložio mnogo nesrećnog truda u pevačkoj sekciji, te su sve pesme bile vrlo skladno i bespikorno izvedene.

Pod vodstvom sestre načelnice Jelke Tomašić i br. načelnika M. Narančića nastupile su sve muške i ženske kategorije u više raznih vežbi. Burnim pljeskom odali su prisutni priznanje s. načelnici za alegorijsku vežbu s veslima muškog i ženskog naraštaja na pesmu »Morje Adrijansko« uz pratnju glasovira.

Bilo je više patriotskih prigodnih deklamacija, iz kojih se razvila animirana zabava i ples.

Na dan 1 decembra Sokoli su korporativno pod društvenim barjakom prisustvovali svečanom blagodarenju u crkvi i sinagogi, gde su se okupila sva mesna i okolišna društva, činovništvo i škole.

Naročito je ove godine opažen na proslavi velik broj gradana, a prisustvovala su joj korporativno i vatrogasnica društva Kutine i okolice.

Sva su se društva i korporacije okupile iza blagodarenja opet u Sokolskom domu, gde je nakon obavljenog čestitovanja kod Sreskog načelnika, upravnog odbora Sokolskog društva održao svečanu sednicu. Iza otvorenja sednice po bratu starešini otpevana je državna himna. Brat prosvetar dr. Drago Damaška protumačio je kratkim ali le-

pim govorom prisutnima značenje Ujedinjenja za Sokolstvo. Kod spominjanja našeg Vladara Nj. Vel. Kralja i Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra izvije se iz grla svih prisutnih jednodušni poklik »Živio».

Brat zamenik starešine L. Korade održao je sokolskoj deci i naraštajcima lepo predavanje, istaknuvši im ideje Sokolstva i značenje sokolskog rada za narod.

Iza toga položili su novi članovi i članice sokolski zavet.

Svečana sednica zaključena je uz pesmu »Morje Adrijansko«.

Po podne priredena je u Sokolskom domu čajanka. Čisti je prihod tih svečanosti upotrebljen za korist Sokolskog doma, koji je podignut i uređen, te otvoren pred godinu dana samo radom i marom članova Sokola, a uz pripomoć svesnog gradanstva. — Dr. D.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB II

Dečji dan

U nedelju dne 20 novembra održalo je Sokolovo društvo Zagreb II, na Vilsonovom trgu u svojoj društvenoj dvorani, prvi javni nastup svih dečijih kategorija ove godine.

Posle podne točno u 4 sata otvorio je priredbu društveni načelnik brat Branko Valadžia, koji je s nekoliko reči prikazao važnost telesnog uzgoja kod današnje dece. — U ime dece pozdravila je roditelje mala Sokolica Sanda Lazarević. — Deca su uzorno nastupila slednjem redom:

1) Ženska deca od 8 do 10 godina. — Vežbe trčanje kao uvodne vežbe. — Za nastup uvezbala vodnica kategorije sestra Zlata Jančiković.

2) Muška deca od 10 do 12 godina. — Vežbe na spravama. — Nastup je vodio sa svojim pomoćnicima brat Stjepan Boltižar.

3) Ženska deca od 8 do 10 godina. — Igra uz priču. Lepo i skladno su male Sokolice izvodile svoju igru na priču, koju im je govorila njihova vodnica sestra Aida Fridfeld.

4) Muška deca od 6 do 8 godina nastupila su pod vodstvom svog vodnika brata Vladimira Lesjaka s vežbama na brvnu.

5) Ženska deca od 6 godina su imala razne igre, koje je vodila sestra Zdenka Jančiković.

6) Muška deca od 8 do 10 godina izvela su vrlo lepo razne i dosta teške skupine, koje je sastavio njihov vodnik brat Veljko Pavičić.

7) Ženska deca od 8 do 10 godina zajedno s decom od 10 do 12 godina izvela su vrlo lepi ritmički sastav od njihove vodnice sestre Jovanke Mileusnić.

8) Muška deca od 6 do 8 godina nastupila su pod vodstvom svog vodnika brata Marijana Maržana s preskocićima preko kožuljica.

9) Ženska deca od 8 do 10 godina nastupila su pod vodstvom sestara Radmila Strbac, Mije Floršić, Majke Veršec na švedskim levtvama, brvnu i raznostenima.

10) Ženska deca od 8 do 10 godina nastupila su u igranju s loptama po muzici. — Tu lepu i uspenu vežbu je sastavila i predvodila sestra Aida Fridfeld.

11) Kao poslednja tačka su nastupila muška deca od 10 do 12 godina pod vodstvom svog vodnika brata Stjepana Boltižara. — Deca su sjajno izvela njegov najnoviji sastav i pokazala lepu celinu u izvadanju nekih teških gibanja.

Nastupilo je ukupno 324 dece pod vodstvom 11 vodnika i vodnica.

Sokolovo društvo Zagreb II je pokazalo ovim nastupom svoju svestranost u radu kod dečjih kategorija. — Roditelji su oduševljeno odobravali pojedinim točkama.

— Najveća dvorana za vežbanje u Zagrebu je sokolana Sokolskog društva Zagreb II i unatoč toga, što je najveća nije mogla primiti sve roditelje i prijatelje društva, kojih je bilo u dvorani preko 600, tako da nije bilo niti malo mesta, nego su mnogi bili primorani ostaviti priredbu zbog nedostatka prostora za gledanje. — Preporučili bi Sokolu II da ovakove prirede održi ili u Zboru ili opet da ponovi, da uzmognu svim roditeljima videti svoju decu kako vežbaju.

Sokolovo društvo Zagreb II je i opet dokazalo s ovim nastupom dece, da vodi veliku brigu oko telesnog ugoja svih svojih pripadnika.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB IV

Nikolinsko poselo

Naš je društvo održalo u nedelju dne 4 o. m. »Nikolinsko poselo« kojemu su prisustvovali svi naši pripadnici, njihovi roditelji i prijatelji. Cela priredba bila je razdeljena u dva dela: deca i naraštaj, te članstvo. Dečja priredba počela je u 2 i pol pred punom dvoranom roditelja, dece i naraštaja, pozdravom brata starešine Hinka Naglera. Naraštajke su dvoglasno otpjevale sokolsku koračnicu »Akte braće, ajte sestre«. Skladno pevanje ove lepe naše pesme duboko se dojnilo prisutnih roditelja, a zasluženi pljesak mogao je zadovoljiti pevačice kao i s. Majku Veseli, koja se ovaj puta pokazala i kao dobra učiteljica pevanja. Zatim su ženska deca pod ravnjanjem s. Nade Kaufman otpevala nekoliko narodnih pesama i prigodnu pesmu »O sv. Nikolicu koja se najviše dopala, I ove tačke bile su vrlo dobre. Sestra Kaufman je svestrana prednjačica kojoj osobito leži na srcu rad s decom. Kao sledeća točka bila je glavna atrakcija dana »Sv. Nikola u vežbaonicu«. Na pozornici je bila prikazana vežbaonica u kojoj vežbaju naraštajke. Vodi ih s. Silvija. Lepo rade, no neke su zločeste i smetaju rad. Prednjačica ih opominje ali one ne slušaju. Pojavljuje se sv. Nikola sa svojom pratinjom andelom i vragom. Interesuje se za napredak i vladanje vežbačica, opominje ih na što bolji rad, i konačno dariva dobre, a kori zločesta.

Efekat ovog prikaza bio je ogroman. Sva su deca s velikom pažnjom pratila celi komad i uslala su pomno vodne reči sv. Nikoli. S osobitim strahopričanjem pogledavali su na krampusa koji se neprestano grozio i cerio na zločestu decu. Ovaj komad stavile su i uvezbale same naraštajke uz pomoć svojih vrednih prednjačica na čelu sa svojom načelnicom. Uopće se mora naročito istaći predan rad svih ženskih kategorija koje su nam i ovog puta priredile ugodno sokolsko poslovne.

Posle tog komada otpevala su ženska deca još nekoliko pesama, a onda su razdeljeni po sv. Nikoli prigodni

darovi. Svako naše dete dobilo je dar od društva, a nekoji i od svojih roditelja. Veselju nije bilo kraja.

Tako je u našem društvu razdeljeno preko 600 darova.

Oko 4 sata bila je dečja priredba završena, a u 5 sati je počelo člansko selo s plesom. Oko 6 sati pozvani su svi prisutni da prime darove od sv. Nikole i to u različitim oblicima. Neke sestre došle su na ideju da sastave nekoliko pesmica kojima će prikazati naš dosadanji rad u društvu — dakako u veselom i šaljivom tonu, a pod naslovom »Nikolinjsko peckalo Sokola IV«. Brat načelnik pročitao je sve te sastave pa je bilo mnogo smeha i veselja. Viđala su se tu i tamo i ozbiljna lica koja nijesu razumela šalu — no to je već prošlo. Posle toga su razdeljeni darovi od kojih su neki bili vrlo lepi. Specijalno moramo naglasiti darove koji su dobili od svog članstva: starešina, načelnica, načelnik i tajnik — do kaz koliku ljubav i poverenje poseduju u društvu od svojih vežbačica i vežbačica. Ne možemo a da ne spomenemo ovu šalu: sestre (članice) darovale su braći veliku i lepu tortu. Svima su rasli zubi za njom. Konačno se načelnik odluči da je podeli. Napeti su bili časovi rezanja kolača, a kada je to bilo gotovo bacile se braći ka pomamni i za čas je torte nastalo u njihovim rukama. Počeli su lakomo jesti. No već im je prvi zalog zastao u grlu. Torta je bila obična palenta polivena prevlakom od čokolade. Smehu nije bilo kraj. Osvetla se naravski do godine spremna. Nastavljen je s plesom koji je bio osobito animiran. Cela priredba bila je u 21 sat završena.

Sokolovo društvo IV može da bude osobito zadovoljno s ovom priredbom.

SOKOLSKA ČETA DAPCI

Dne 27 novembra o. g. priredila je sokolska četa u Dapčima akademiju. Nakon pozdrava starešine i deklamacija izvela su muška i ženska sokolska deca vežbe, a članstvo 2 igrokaza.

Akademiju je posetilo oko 250 slijedjaka našeg sela i okolice te sestre i braće iz Čazme, Dubrave, Lipovčana i Dubrovčaka.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREPŠTINA

Branko Palić Zagreb, Kraljice Marije 6

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Brzojavni naslov: „Trikotaža“ Zagreb * Telefon interurban 26-77

Izradujem sve vrste sokolskih potrepština za javni i izletni nastup svih kategorija našeg članstva i to tačno prema propisu Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Slike u originalnim bojama propisnih odijela nalaze se u knjizi „Organizacija Saveza SKJ“.

Zahtijevajte cjenike i prospekt. — Cijene vrlo

umjerene, a za točnu i solidnu izradbu jamicim.

RUDE IN KOVINE

D.D.

LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 15

Naslov za brzojavke: Rude
Telefon interurban štev. 2827

En gros:

svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana zelenja pločevina, cinkovo belico (izdelek Cinkarne, d. d., Celje), barve, žvepljeniška gлина, aluminijev hidrat, bakrena galica, cinkov prah, katran, stara kovina, kovinski ostanki, rude vseh vrst

UČITELJSKA TIKARNA V LJUBLJANI

Jedajmo moderno in izvršeno v tikarski deli od najpreprostijega do najmodernejšega.

Tiskarske mladinske, šolske, poslovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane v tikarski deli od najpreprostijega do najmodernejšega.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cinkov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNICA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Šolski zvezki za osnovne, meski. In srednje šole. Risanke, dnevni in beležniki.

Vse tiskovine za društva in šole (tisk, letak, izprčevala itd.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni!

UČITELJSKA KNJIGARNA

Ima v logotipi „Galerijo naših mož“: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stirzar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerč, 10. Tavčar, 11. Levoč, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangi, 16. Perma, 17. Keršnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Stroessmayer. Slika 10 Din.

TVORNICA TELOVEŽBENIH I SPORTSKIH SPRAVA

J. ORAŽEM ● RIBNICA

NA DOLENJSKEM DRAVSKA BANOVINA

Dobavljač Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, Ministerstva vojske i mornarice, svih škola te ostalih prosvetnih ustanova u kraljevini Jugoslaviji. Izradujemo sve telovežbenе sprave, kao američke solunske prete, ručne razni volitino, telovežbeno konje, kožilice, stole, garniture za skokanje, strunjace, garniture solunskih karika, mehanične garniture američkih karika s valjkom na posove, žvudske sprave ribstole, žvudske bombe, sedlo za bombe, pružne mostove na posove, mostove za juži te druge manje sprave, kao diskote, kopila, čurnjaki, kugle, bušice, I sportski klavidi, stolice i mreže za odbojku, lopte za tenis, medicinske lopte i sportske lukave, kemične matrone, duboke obuće, kožne i plastične obuće, stabline, amature za pohranu manjih sprava, kao i konstrukcije za letnje telovežbe najmodernijih sistema i sprave prema posebnim tehnikama dobavljamo u najkratcu vreme po primitivnoj potrebitoj podatoku za izvedbu tih sprava. Obnovljamo stare sprave. Izvedba najmodernejših sistema i sprava. Češne umeđene. Ilustrirani katalog besplatno. Najbolji priznajno mnogih državnih zavoda. I Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije prilikom opreme sokolskog stadijona za Svetosokolski slet u Beogradu. — Osnovano godine 1881.

Širite sokolsku štampu!

Svakog sokolskog društva, svaki član i svaka članica

treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sok